

Barri de barraques a Tondo, Manila, Filipines (2014). Foto: Dewald Brand / Miren per a Oxfam

UNA ECONOMIA AL SERVEI DE L'1%

Acabar amb els privilegis i la concentració de poder per frenar la desigualtat extrema

La desigualtat extrema al món està arribant a cotes insuportables. Actualment, l'1% més ric de la població mundial posseeix més riquesa que el 99% restant de les persones del planeta. El poder i els privilegis s'estan utilitzant per manipular el sistema econòmic i així ampliar la bretxa, deixant sense esperança centenars de milions de persones pobres. L'entramat mundial de paradisos fiscals permet que una minoria privilegiada hi ocultï 7,6 bilions de dòlars. Per combatre amb èxit la pobresa, és indefugible afrontar la crisi de desigualtat.

RESUM

UNA ECONOMIA AL SERVEI DE L'1%

La bretxa entre rics i pobres està assolint noves quotes. Recentment, Credit Suisse ha revelat que l'1% més ric de la població mundial acumula més riquesa que el 99% restant.¹ S'ha arribat a aquesta situació un any abans del que Oxfam va predir abans del Fòrum Econòmic Mundial de Davos el 2015 en un informe amb gran repercussió. Alhora, la riquesa en mans de la meitat més pobra de la humanitat s'ha reduït en un bilió de dòlars al llarg dels últims cinc anys. Aquesta és només l'última evidència que actualment la desigualtat al món ha assolit uns nivells sense precedents en poc més d'un segle.

Aquest informe "Una economia al servei de l'1%" analitza com i per què s'ha arribat a aquesta situació, a més de presentar noves i inquietants proves que demostren l'existència d'una crisi de desigualtat que està fora de control.

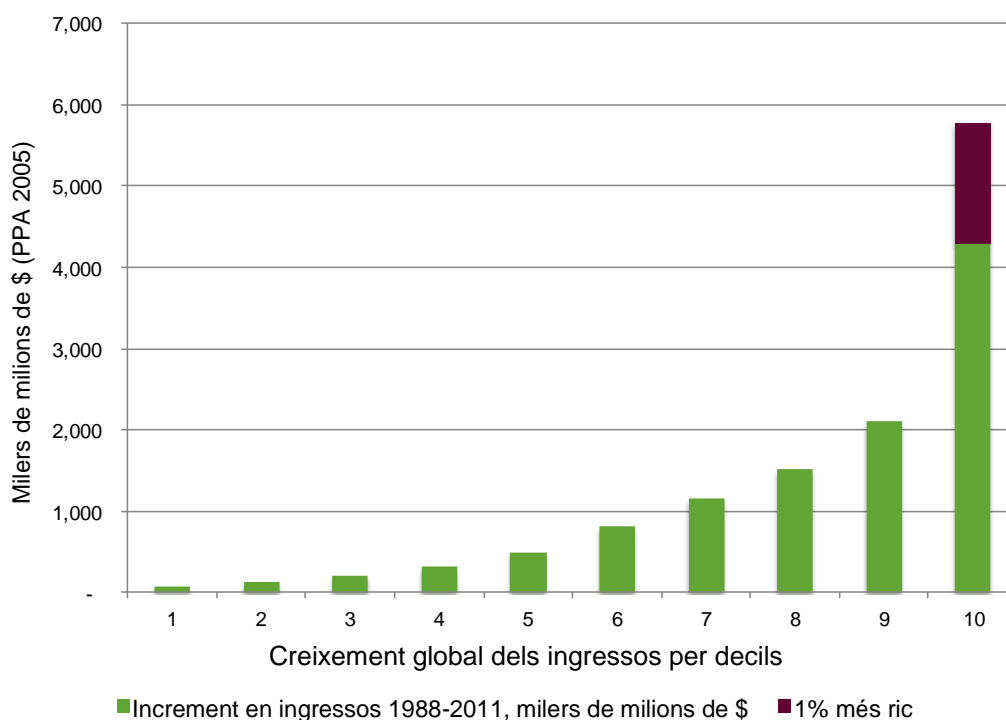
Segons els càlculs d'Oxfam:

- El 2015, només 62 persones posseïen la mateixa riquesa que 3.600 milions (la meitat més pobra de la humanitat). No fa gaire, al 2010, eren 388 persones.
- La riquesa en mans de les 62 persones més riques del món s'ha incrementat en un 44% en només cinc anys, una mica més de mig bilió de dòlars (542.000 milions) des de 2010, fins a arribar 1,76 bilions de dòlars.
- Mentrestant, la riquesa en mans de la meitat més pobra de la població es va reduir en més d'un bilió de dòlars en el mateix període, una caiguda del 41%.
- Des de l'inici d'aquest segle, la meitat més pobra de la població mundial només ha rebut l'1% de l'increment total de la riquesa mundial, mentre que el 50% d'aquesta "nova riquesa" ha anat a parar a les butxaques de l'1% més ric.
- Els ingressos mitjans anuals del 10% més pobre de la població mundial, en què es concentren pobresa, fam i exclusió, han augmentat menys de tres dòlars en gairebé un quart de segle. Els seus ingressos diaris han augmentat menys d'un cèntim a l'any.

La creixent desigualtat econòmica perjudica tothom, ja que debilita el creixement i la cohesió social. Però és la població més pobra la que en pateix les pitjors conseqüències.

Els qui defensen l' statu quo afirmen que la preocupació per la desigualtat està impulsada per una "política de l'enveja", i solen esmentar la reducció del nombre de persones en situació de pobresa extrema com a prova que la desigualtat no és un problema tan greu. És un error. La raó de ser d'Oxfam com a organització és acabar amb la pobresa i, com a tal, considera que els grans avenços que han contribuït a reduir el nombre de persones que viuen per sota del llindar de la pobresa extrema entre 1990 i 2010 són rotundament positius. No obstant això, si durant aquest període de temps la desigualtat dins dels països no hagués augmentat, 200 milions de persones més haurien sortit de la pobresa, una xifra que podria haver-se incrementat fins a arribar als 700 milions de persones si les persones més pobres s'haguessin beneficiat més del creixement econòmic que els sectors més benestants.

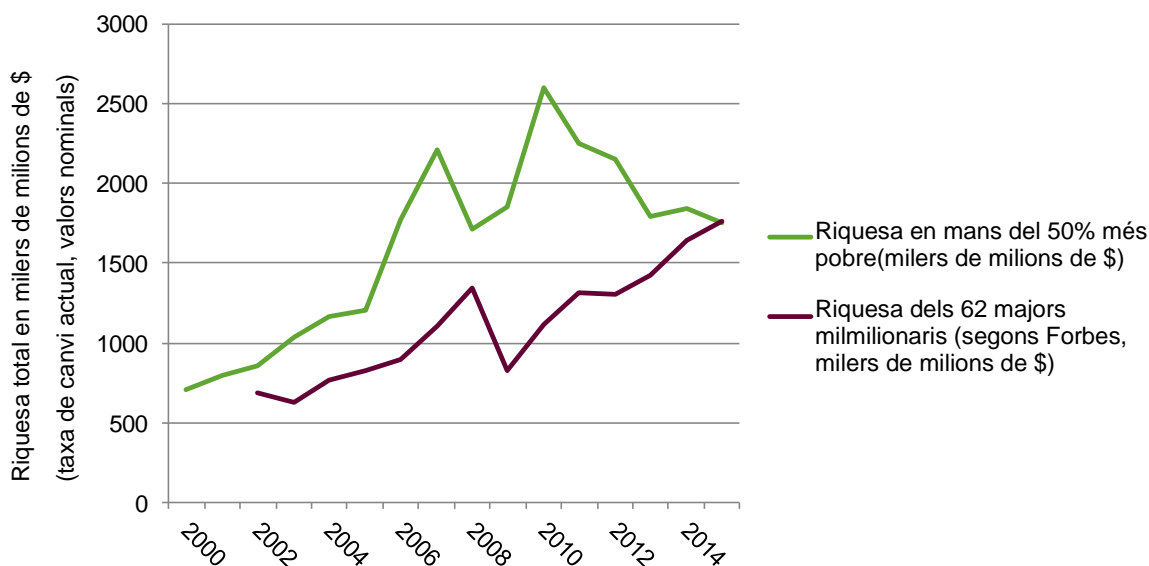
Gràfic: Creixement acumulat dels ingressos mundials que han anat a parar a cada decil entre 1988 i 2011: el 46% de l'increment total va anar a parar a mans del 10% més ric²

És innegable que els grans beneficiats de l'economia mundial són els que més tenen. El nostre sistema econòmic està cada vegada més distorsionat i orientat a afavorir-los. Lluny d'arribar als sectors menys afavorits, els més rics estan absorbint el creixement dels ingressos i la riquesa mundial a un ritme alarmant. Un cop a les seves mans, un complex entramat de paradisos fiscals i tota una indústria de gestors de grans patrimonis garanteixen que aquesta riquesa no sigui redistribuïda, i queda fora de l'abast de la ciutadania en el seu conjunt i dels seus governs. Segons una estimació recent,³ la riquesa individual que es troba oculta en paradisos fiscals puja ja a 7,6 bilions de dòlars, una suma més gran que el PIB del Regne Unit i Alemanya junts.

Els paradisos fiscals amaguen 7,6 bilions de dòlars de fortunes individuals, una quantitat superior al PIB del Regne Unit i Alemanya junts.

Gràfic: La fortuna de les 62 persones més riques del món continua augmentant, mentre que la que es troba en mans de la meitat més pobre de la població mundial s'ha estancat⁴

La creixent desigualtat econòmica també agreuja la desigualtat entre homes i dones. El Fons Monetari Internacional (FMI) ha revelat recentment que els països amb una major desigualtat d'ingressos solen tenir també majors diferències entre homes i dones en termes d'accés a serveis sanitaris, educació, participació al mercat laboral i representació a les institucions, per exemple als parlaments.⁵ També s'ha demostrat que la bretxa salarial entre homes i dones és més gran en societats més desiguals. De les 62 persones més riques del món, 53 són homes.

Així mateix, Oxfam ha demostrat recentment que, tot i que la meitat més pobre de la població mundial només genera al voltant del 10% de les emissions totals de gasos d'efecte hivernacle a nivell mundial,⁶ són les persones més pobres les que viuen en zones més vulnerables al canvi climàtic i en pateixen les pitjors conseqüències. La petjada de carboni mitjana de l'1% més privilegiat de la població mundial podria multiplicar fins a per 175 la del 10% més pobre.

En lloc de tenir una economia que estigui al servei de la prosperitat de totes les persones, de les generacions futures i del planeta, hem creat un model econòmic que beneficia només l'1%. Com hem arribat a aquesta situació? I, per què?

Una de les principals tendències que hi ha darrere aquesta enorme concentració de la riquesa i els ingressos és l'augment del rendiment del capital enfront del treball. En pràcticament tots els països més avançats, i en la majoria dels països en desenvolupament, la participació dels treballadors en la renda nacional s'ha anat reduint, la qual cosa significa que es beneficien cada vegada menys del creixement econòmic. Per contra, els amos del capital han vist com aquest ha anat creixent de forma constant (a través del pagament d'interessos, dividends o reserves) i a un ritme significativament més ràpid que el creixement de l'economia. L'evasió i elusió fiscal dels qui són amos del capital, i els incentius fiscals que se'ls apliquen, han contribuït a incrementar encara més els seus beneficis. Com va assenyalar el multimilionari Warren Buffett, a la pràctica, ell paga menys impostos que cap altra persona de la seva oficina, incloses la persona encarregada de la neteja i la seva secretària personal.

En l'àmbit laboral, la bretxa salarial entre el treballador mitjà i els llocs directius s'ha ampliat ràpidament. Mentre els salaris de la majoria dels treballadors s'han estancat, els dels alts executius s'han disparat. La majoria dels treballadors pitjor remunerats del món són dones, que exerceixen les ocupacions més precàries. L'experiència d'Oxfam amb treballadores de tot el món, des de Birmània fins al Marroc, revela que aquestes amb prou feines poden sobreviure amb els salaris de misèria que reben. Mentre les remuneracions dels presidents de les principals empreses nord-americanes han crescut un 54,3% des de 2009, els salaris mitjans amb prou feines han variat. El president de la principal empresa de tecnologia de la informació de l'Índia guanya 416 vegades més que un treballador mitjà d'aquesta mateixa empresa, i tan sols hi ha 24 dones entre els presidents de les companyies que figuren a la llista Fortune 500⁷.

En diferents sectors de l'economia mundial, empreses i particulars solen utilitzar el seu poder i la seva posició per apropiarse en excés dels beneficis econòmics. Els canvis en les polítiques que s'han produït en els darrers 30 anys (com la desregulació, el secret bancari i la globalització, especialment de les activitats financeres) han reforçat l'ancestral capacitat dels més rics i poderosos per aprofitar-se de la seva posició de poder per concentrar encara més riquesa. Aquesta agenda política s'ha vist impulsada principalment pel que George Soros ha anomenat el "fonamentalisme de mercat", la causa que, en massa ocasions, els beneficis de les elits no siguin en absolut el reflex del mèrit o d'uns rendiments eficients o justos.

L'entramat mundial de paradisos fiscals i la creixent indústria de l'evasió i l'elusió fiscal constitueixen el millor exemple de com el sistema econòmic s'ha contaminat per afavorir els interessos dels poderosos. El fonamentalisme de mercat, que és la cosmovisió predominant en l'actualitat, ha legitimat intel·lectualment la idea que, per estimular el creixement econòmic, cal que les empreses i les persones més riques estiguin subjectes a uns tipus impositius baixos que, d'alguna manera, beneficïen el conjunt de la població. Aquest sistema floreix gràcies a un eixam de professionals molt ben remunerats de la banca privada i d'inversió, despatxos d'advocats o auditors.

Només les persones amb més recursos i les grans empreses (aquells que haurien d'estar pagant més impostos) poden permetre's econòmicament utilitzar aquests serveis i tota aquesta arquitectura mundial, per evitar tributar el que en realitat els correspon. En certa mesura, això ha empès els governs dels països que no són paradisos fiscals a competir en una incessant carrera a la baixa per reduir els tipus impositius que graven les empreses i les grans fortunes, castigant les arques públiques.

Els impostos no recaptats per l'evasió i elusió fiscal generalitzades comprometen els pressupostos públics, la qual cosa es tradueix al mateix temps en retallades de serveis públics essencials com la sanitat o l'educació, i implica també que els governs depenguin en major mesura d'impostos indirectes com l'IVA, que afecta desproporcionadament més els sectors més pobres de la població. El problema de l'evasió i l'elusió fiscal s'està agreujant amb rapidesa.

- Oxfam ha analitzat 200 empreses, entre elles les més grans del món i les sòcies estratègiques del Fòrum Econòmic Mundial de Davos, i ha revelat que 9 de cada 10 tenen presència en paradisos fiscals.
- El 2014, la inversió dirigida a paradisos fiscals va ser gairebé quatre vegades més gran que el 2001.

Aquest sistema mundial d'evasió i elusió fiscal està absorbint recursos essencials per garantir l'estat del benestar dels països rics i privar els països pobres dels recursos imprescindibles per lluitar contra la pobresa, assegurar l'escolarització infantil i evitar que els seus habitants morin a causa de malalties que poden curar-se amb facilitat.

Gairebé un terç (30%) de la fortuna dels africans més rics, un total de 500.000 milions de dòlars, es troba en paradisos fiscals. S'estima que això suposa per als països africans una pèrdua de 14.000 milions de dòlars anuals en concepte d'ingressos fiscals, una quantitat que permetria finançar l'atenció sanitària que podria salvar la vida de quatre milions de nens i nenes, i contractar professors suficients per escolaritzar tots els nens i nenes africans.

La *International Bar Association* (IBA) o Col·legi d'Advocats Internacional, que agrupa els professionals del sector de tot el món, no s'equivoca a qualificar l'elusió fiscal com una vulneració dels drets humans;⁸ el president del Banc Mundial la considera "un tipus de corrupció que perjudica els pobres". Aquesta crisi de desigualtat no acabarà fins que els líders mundials no posin fi als paradisos fiscals d'una vegada per totes.

Moltes empreses de les indústries extractives (gas, petroli i mineria) utilitzen diferents mecanismes per aprofitar-se del seu poder econòmic amb l'objectiu de protegir la seva posició dominant. Això té un altíssim cost per als països en què operen, ja que els garanteix uns beneficis molt superiors al valor que aporten a l'economia. Aquestes empreses duen a terme activitats de lobby amb l'objectiu d'obtenir privilegis fiscals, així com frenar l'avenç d'alternatives energètiques més netes i sostenibles. Al Brasil i Mèxic, els pobles indígenes són els majors perjudicats per la destrucció de les seves terres ancestrals a causa de la destrucció dels boscos, provocada per les activitats mineres o per l'agricultura intensiva a gran escala. La privatització de la terra (com va passar a Rússia després de la desaparició de la Unió Soviètica, per exemple) afavoreix el sorgiment sobtat d'enormes fortunes en mans d'uns pocs molt poderosos.

El sector financer és el que més ràpid ha crescut durant les últimes dècades, i en l'actualitat concentra un de cada cinc mil·lionaris⁹ al món. En aquest sector, la diferència entre les retribucions i el valor real que aporta a l'economia és més gran que en cap altre. Un estudi recent de l'OCDE¹⁰ ha revelat que els països amb sectors financers sobredimensionats pateixen una major inestabilitat econòmica i una desigualtat més elevada. No hi ha dubte que la crisi de deute públic provocada per la crisi financera, els rescats als bancs i les posteriors polítiques d'austeritat, han perjudicat en major mesura les persones pobres. El sector bancari continua estant al cor del funcionament dels paradisos fiscals: la major part de la riquesa *offshore* està gestionada per tan sols 50 grans bancs.

Les empreses del sector tèxtil aprofiten invariablement la seva posició de força per continuar pagant salaris de misèria. Entre 2001 i 2011, els salaris dels treballadors del sector tèxtil van disminuir en termes reals en la majoria dels 15 principals països exportadors de productes tèxtils. El fet que es consideri acceptable pagar salaris més baixos a les dones s'ha assenyalat com un factor clau en l'augment de la rendibilitat del sector. A l'abril de 2013, data en què 1.134 treballadors van morir en l'ensorrament de la fàbrica Rana Plaza, el món va començar finalment a fixar-se en la precària situació laboral a les fàbriques tèxtils. Hi ha persones que estan perdent la vida perquè les empreses tracten de maximitzar els seus beneficis evitant aplicar les mesures de seguretat necessàries. Malgrat els discursos i l'atenció mediàtica, les activitats d'aquest sector continuen estant dominades pels interessos econòmics

Gairebé un terç (30%) del patrimoni dels africans rics, un total de 500.000 milions de dòlars, es troba en paradisos fiscals, la qual cosa genera unes pèrdues fiscals de 14.000 milions de dòlars l'any. Suficient per cobrir l'atenció sanitària que podria salvar la vida de quatre milions de nens i nenes i contractar els professors necessaris com per escolaritzar tots els nens i nenes de l'Àfrica.

a curt termini dels compradors, i els informes posen de manifest que les normes de seguretat i contra incendis continuen sent molt deficientes.

Així mateix, la desigualtat es veu agreujada per la capacitat d'algunes empreses per utilitzar el control monopolístic i la propietat intel·lectual, manipulant el mercat per expulsar els seus competidors i disparar els preus que paguen els consumidors finals. Al 2014, les empreses farmacèutiques van destinar més de 228 milions de dòlars a dur a terme activitats de lobby a Washington. Quan Tailàndia va decidir establir una llicència obligatòria sobre diversos medicaments essencials (una disposició que atorga als governs la flexibilitat de produir medicaments localment a un preu molt més baix sense necessitat de comptar amb el permís del titular de la patent internacional), la indústria farmacèutica va exercir pressió sobre el govern nord-americà i va aconseguir que inclogués Tailàndia en el llistat de països que poden ser objecte de sancions comercials.

Tots aquests són exemples que expliquen com i per què el nostre sistema econòmic actual posa l'economia al servei de l'1%. Aquest sistema no beneficia la majoria de la població, i a més destrueix el planeta. Esta fora de dubtes que en l'actualitat estem travessant una crisi de desigualtat, fet en què coincideixen l'FMI, l'OCDE, el Papa i molts altres actors. Però la desigualtat no és inevitable. El sistema actual no és fruit de la casualitat, sinó el resultat de decisions polítiques deliberades, que els nostres líders escolten aquest 1% i els que els donen suport, en lloc d'actuar en defensa dels interessos de la majoria i de les necessitats dels més pobres. Ha arribat el moment de rebutjar aquest model econòmic que només funciona per a una minoria.

El problema no és la manca de riquesa al món. Senzillament, no és raonable ni des del punt de vista econòmic, ni, per descomptat, ètic, que hi hagi tant en mans de tan pocs. Oxfam considera que la humanitat pot fer-ho millor: tenim el talent, la tecnologia i la imaginació necessaris per construir un món molt millor. Tenim l'oportunitat de construir una economia més humana que anteposi els interessos de la majoria. Un món en el qual hi hagi treballs dignes per a tothom, en què homes i dones visquin en condicions d'igualtat, en què els paradisos fiscals siguin una cosa que apareix als llibres d'història, i en què els que més tenen tributin el que els correspon per sustentar una societat que beneficiï el conjunt de la ciutadania.

Oxfam insta els líders mundials a prendre mesures que posin fi a la crisi de desigualtat actual, defensant els interessos de la majoria. Està en mans dels responsables polítics posar solucions per acabar amb una economia al servei de l'1% i començar a construir una economia humana que beneficiï totes les persones, des d'establir uns salaris dignes fins a una major regulació de les activitats del sector financer:

- **Pagar als treballadors i treballadores un salari digne i reduir les bretxes amb les remuneracions dels alts directius:** els salaris mínims s'han d'eleva fins que es converteixin en salaris dignes, assegurant una total transparència sobre la ràtio salarial i la protecció del dret d'associació i de vaga dels treballadors.
- **Fomentar la igualtat econòmica i els drets de les dones:** compensant el treball de cures no remunerat; acabant amb la bretxa salarial entre homes i dones; afavorint la igualtat entre homes i dones en els drets d'herència i successió així com sobre la propietat de la terra, i millorant la recollida d'informació per avaluar els impactes de la política econòmica sobre nenes i dones.

- **Mantenir sota control la capacitat d'influència de les elits més poderoses:** creant registres públics de les activitats de lobby i establint normes més estrictes sobre els conflictes d'interessos; garantint la divulgació pública, gratuïta i accessible d'informació de qualitat sobre els processos administratius i pressupostaris; reformant el marc normatiu, especialment pel que fa a la transparència de la funció pública; delimitant la participació del sector empresarial en el finançament de les campanyes electorals, i aplicant mesures per posar fi a les portes giratòries entre les grans empreses i els governs.
- **Modificar el sistema mundial d'investigació i desenvolupament (R + D) i de fixació dels preus dels medicaments per garantir l'accés de totes les persones a medicaments adequats i assequibles:** negociant un nou tractat mundial sobre R + D; incrementant la inversió en medicaments, incloent genèrics assequibles, i exclouent les normes de propietat intel·lectual dels acords comercials. El finançament de l'R + D ha de deslligar-se de la fixació dels preus dels medicaments a fi d'acabar amb els monopolis privats; així mateix, s'ha de garantir un finançament suficient per a la R + D dels tractaments més necessaris i que els medicaments resultants siguin assequibles per a totes les persones que els necessitin.
- **Distribuir l'esforç fiscal de manera justa i equitativa:** traslladant la càrrega tributària del treball i el consum cap a la riquesa i el capital; millorant la transparència sobre els incentius fiscals, i recuperant un gravamen sobre la riquesa.
- **Combatre la desigualtat a través d'una despesa pública progressiva:** donant prioritat a aquelles polítiques, pràctiques i despeses que permetin incrementar el finançament destinat a uns serveis sanitaris i educatius públics i gratuïts, per lluitar contra la pobresa i la desigualtat a nivell nacional; abstenint-se d'aplicar reformes de mercat inviables i d'eficàcia no demostrada en els sistemes públics de sanitat i educació, i ampliant la prestació pública de serveis bàsics (en lloc de la privada).

Oxfam insta els líders mundials a posar fi a l'era dels paradisos fiscals i als seus efectes nocius per a la humanitat.

Els líders mundials s'han de comprometre a desenvolupar una estratègia més eficaç per acabar tant amb els paradisos fiscals com amb altres règims preferencials nocius. Ha arribat l'hora de posar fi a la carrera a la baixa en la fiscalitat sobre els beneficis empresarials i d'arribar a un consens internacional per evitar la competència deslleial entre països. Al final, tots els governs, han d'establir les bases per crear un organisme fiscal mundial en què participin tots els països en igualtat de condicions.

1 CADA VEGADA HI HA MÉS RIQUESA, PERÒ UNS SE N'APROFITEN MÉS QUE D'ALTRES

NOTABLES AVENÇOS A NIVELL MUNDIAL

El volum de l'economia mundial s'ha més que duplicat en els últims 30 anys.¹¹ Al 2014 va assolir un valor de gairebé 78 bilions de dòlars. El producte interior brut (PIB) -un dels principals indicadors de la prosperitat econòmica- s'ha incrementat en termes absoluts en totes les regions del món durant aquest període. Al sud d'Àsia, el PIB conjunt al 2014 era més de cinc vegades més gran que al 1985.

En els últims 30 anys, la taxa mitjana de creixement anual del PIB ha estat superior als països de renda mitjana i baixa que als països més rics.¹² Els ingressos mitjans als països més pobres s'estan anivellant amb els dels més rics, i la desigualtat entre països està disminuint.¹³ Les noves potències econòmiques emergents estan liderant aquest procés de convergència: la Xina i l'Índia, per exemple, han impulsat gran part de l'espectacular increment del PIB conjunt de les economies asiàtiques. Entre 1990 i 2011, el creixement econòmic a la regió va contribuir a treure de la pobresa gairebé mil milions de persones, de les quals 700 milions vivien només en aquests dos països.¹⁴ El percentatge de la població mundial que viu en situació de pobresa extrema va passar del 36% el 1990 al 16% el 2010, complint així l'objectiu de desenvolupament del mil·lenni de reduir a la meitat la pobresa extrema cinc anys abans de la data límit, fixada inicialment per al 2015.¹⁵ Encoratjats per aquest avenç, aquest any els líders mundials s'han compromès a eradicar la pobresa extrema al 2030, en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).¹⁶

El nivell de riquesa mundial, constituït pel valor total de tots els actius financers i no financers menys el deute total, també ha registrat un fort creixement, i pràcticament s'ha duplicat en els últims quinze anys, passant de 160 bilions de dòlars a l'any 2000¹⁷ a 267 bilions de dòlars al 2015.¹⁸ Malgrat els efectes negatius de la crisi econòmica mundial del 2008 sobre la riquesa, totes les regions del món van créixer durant aquest període, registrant alguns dels majors increments en països de renda mitjana i baixa. A Amèrica Llatina i Àfrica, el nivell de riquesa s'ha més que triplicat, de la mateixa manera que la riquesa a la Xina i l'Índia, dues de les economies emergents amb un creixement més ràpid.¹⁹

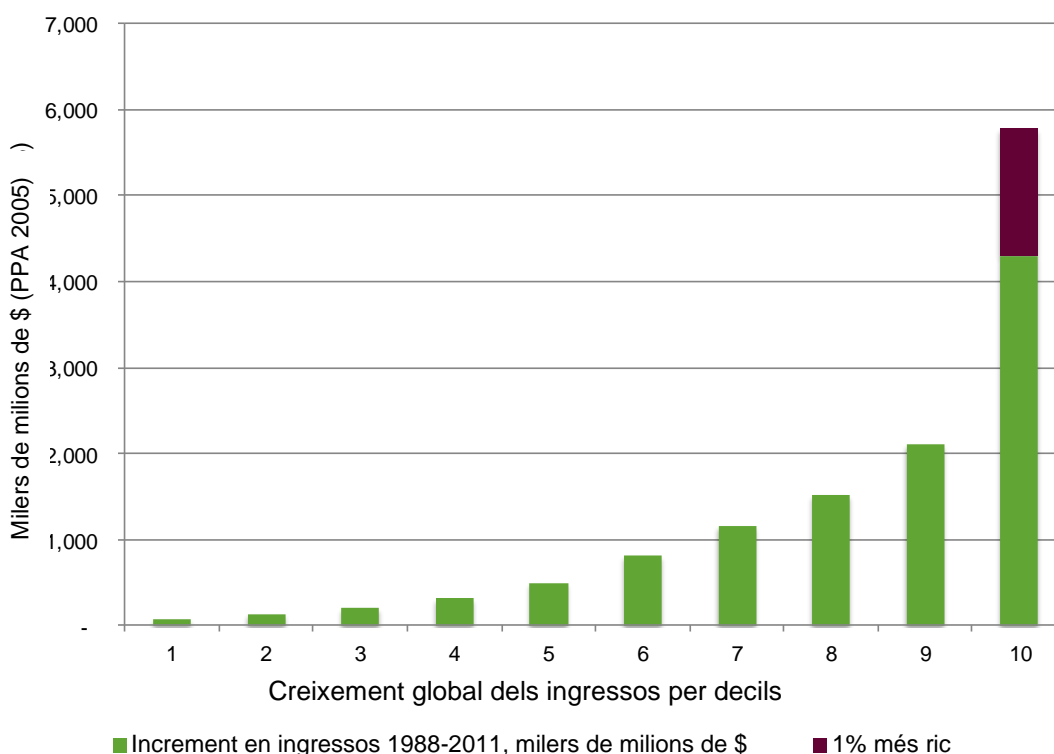
EXCLOSOS DELS BENEFICIS DEL CREIXEMENT

El creixement mundial i els avenços en matèria de desenvolupament humà ens porten a pensar que podem complir amb l'objectiu d'eradicar la pobresa per sempre. No obstant això, la realitat viscuda pels milers de milions de persones dels grups socioeconòmics més pobres i les seves expectatives, si les actuals tendències es mantenen, no presenten un panorama tan encoratjador. Una anàlisi més profunda de les estadístiques nacionals i mundials revela les enormes

diferències existents en termes d'ingressos i riquesa, tant a nivell individual com entre les llars. Les dades sobre la participació en els ingressos mundials posen de manifest que la desigualtat d'ingressos a nivell interpersonal és enormement elevada, i que els principals beneficiaris del creixement total són els individus que se situen a l'extrem superior de l'escala de distribució dels ingressos.

Una distribució equitativa de l'increment dels ingressos mundials implicaria que aproximadament el 10% d'aquest increment anés a parar a mans de cada un dels decils (una desena part) de població. No obstant això, la realitat és que la distribució és enormement desigual: entre 1988 i 2011, el 10% més ric de la població ha acumulat el 46% de l'increment total dels ingressos, mentre que el 10% més pobre només n'ha rebut el 0,6%.^{20 21} De fet, el 10% més ric de la població acapara més que el 80% més pobre, i més del quàdruple que el 50% més pobre. El desequilibri és encara més gran en analitzar les dades sobre l'1% més ric de l'escala de distribució dels ingressos mundials que, entre 1988 i 2011, va rebre un percentatge de l'increment dels ingressos mundials més gran que la meitat més pobra de la població (un nombre de persones 50 vegades més gran).

Gràfic 1: Increment dels ingressos mundials acumulats que han anat a parar a cada decil entre 1988 i 2011: el 46% de l'increment total va ser a parar a mans del 10% més ric

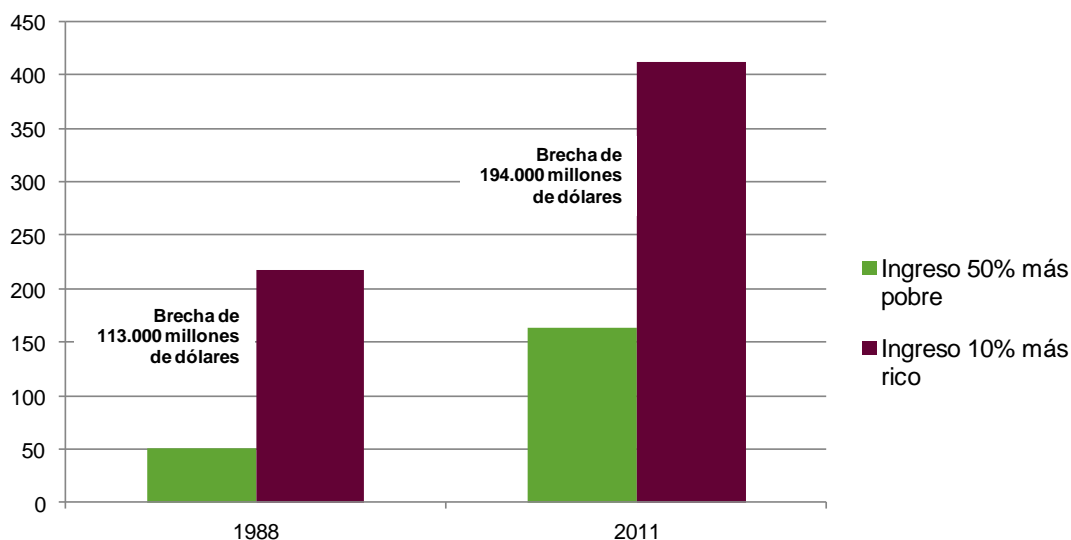
Font: càlculs d'Oxfam basats en la base de dades del grup d'experts mundials sobre distribució dels ingressos (World Panel Income Distribution; LM-WPID) de Lakner-Milanovic (2013). Creat per C. Lakner and B. Milanovic (2013) "La distribució global de l'ingrés des de la caiguda del mur de Berlín a la gran recessió", Banc Mundial. Les dades de 2011 provenen de correspondència personal amb B. Milanovic al setembre de 2015. Els càlculs han estat realitzats per Sophia Ayele; pot trobar més informació sobre la metodologia utilitzada per elaborar aquest gràfic en la nota metodològica adjunta.

Pot ser que les economies estiguin creixent i que els països més pobres estiguin aconseguint atrapar els més rics, però els ingressos de les persones més pobres del món no segueixen el mateix ritme, amb la qual cosa els avenços en la lluita contra la pobresa extrema són molt més lents del que serien de no donar-se aquests nivells de desigualtat. Una investigació de l'Overseas Development

Institute (ODI) ha revelat que, entre 1990 i 2010, els ingressos del 40% més pobre de la població en molts països en desenvolupament han augmentat a un ritme més lent que la taxa de creixement mitjana dels seus països. Si els ingressos d'aquest 40% més pobre haguessin augmentat al mateix ritme que la mitjana de tots els països, al 2010 hi hauria hagut 200 milions de persones menys vivint per sota del llindar de la pobresa extrema.²² I si el creixement hagués estat favorable a les persones pobres i els ingressos del 40% més pobre de la població s'haguessin incrementat dos punts percentuals per sobre de la mitjana, el nivell de pobresa se situaria en la meitat que actualment.²³ Tot i haver-se reduït en els darrers anys, el nombre de persones en situació de pobresa extrema continua sent inacceptablement elevat. El Banc Mundial calcula que al 2015²⁴ hi havia 700 milions de persones en situació de pobresa extrema (vivint amb menys d'1,90 dòlars al dia).²⁵ Els economistes del Banc Mundial preveuen que, llevat que en els propers quinze anys el creixement sigui favorable als pobres, al 2030 no haurem aconseguit eradicar la pobresa extrema i gairebé 500 milions de persones continuaran vivint per sota del llindar de 1,90 dòlars al dia.²⁶ La desigualtat d'ingressos no només és perjudicial per a les persones amb els ingressos més baixos, que estan quedant excloses, sinó que també repercuteix negativament tant sobre el nivell de creixement general com sobre la durada dels períodes de creixement. L'FMI ha revelat, per exemple, que l'increment de la participació en els ingressos del 20% més pobre de la població d'un país s'associa amb un major creixement del PIB.²⁷

Comparar les taxes de creixement dels grups amb menors ingressos amb la mitjana, tal com pretén fer l'ODS 10,²⁸ no serveix per fer front a la clara i creixent bretxa que separa rics i pobres en termes absoluts. Fins i tot, encara que els ingressos de la població més pobre s'incrementessin a un ritme igual o més gran que la mitjana, la bretxa entre rics i pobres continuaria augmentant en termes absoluts. D'entrada, els ingressos de la població més pobre són tan baixos que qualsevol increment d'aquests continuaria sent escàs en termes absoluts, mentre que, en el cas de les persones amb uns ingressos enormement elevats, fins i tot un creixement modest en termes percentuals pot redundar en enormes increments en termes absoluts. La investigació de l'ODI ha revelat també que, en les últimes tres dècades, quan els països han registrat períodes prolongats de creixement dels ingressos en tots els decils, la desigualtat en termes absoluts sempre s'ha incrementat. L'anàlisi d'una mostra de països en desenvolupament revela que, en les últimes dues dècades, el 10% més ric de la població s'ha beneficiat d'aproximadament un terç de l'augment dels ingressos derivats del creixement (en termes absoluts), mentre que el 40% més pobre de la població només va rebre aproximadament la meitat d'aquest increment.²⁹ Al Brasil, on la desigualtat d'ingressos continua sent extremadament elevada, els ingressos del 50% més pobre de la població s'han més que duplicat en termes reals entre 1988 i 2011, s'han incrementat a un ritme lleugerament superior que els del 10% més ric. No obstant això, l'augment dels ingressos del 10% més ric de la població equival a una quantitat de dòlars molt superior en termes absoluts, de manera que la diferència absoluta entre els ingressos mitjans dels dos grups pràcticament s'ha duplicat.³⁰

Gràfic 2: Al Brasil, els ingressos del 50% més pobre de la població s'incrementen a un ritme més ràpid que els del 10% més ric, però la bretxa entre els dos grups continua augmentant.

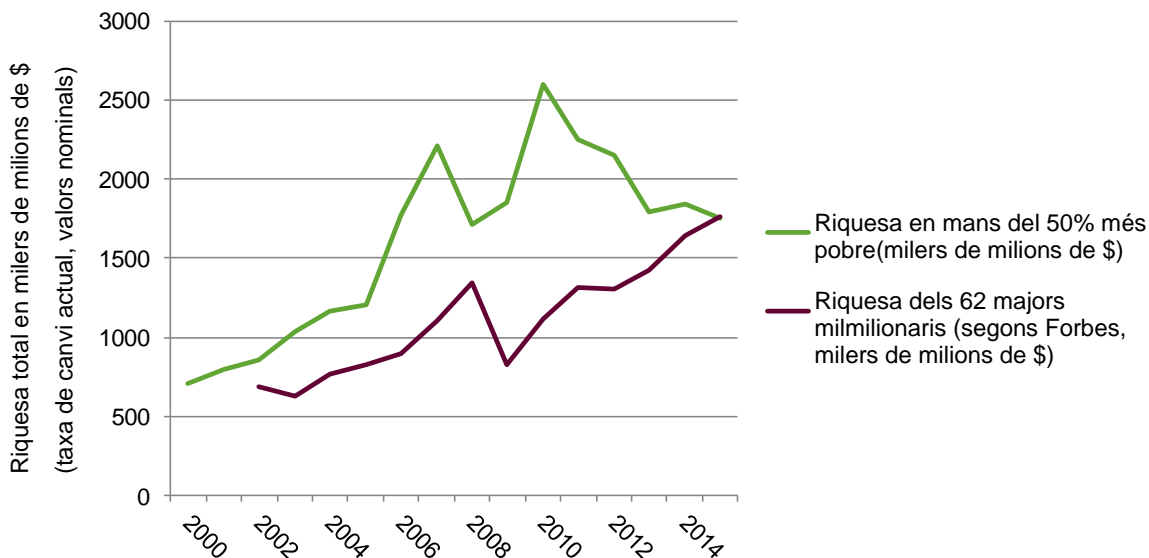
Font: càlculs d'Oxfam basats en el la base de dades del grup d'experts mundials sobre distribució dels ingressos (World Panel Income Distribution; LM-WPID) de Lakner-Milanovic (2013). Creat per C. Lakner and B. Milanovic (2013) "La distribució global de l'ingrés des de la caiguda del mur de Berlín a la gran recessió", Banc Mundial. Les dades de 2011 provenen de correspondència personal amb B. Milanovic al setembre de 2015. Trobareu més informació sobre les fonts en el gràfic 1 i en la nota metodològica adjunta.

L'anàlisi d'Oxfam per elaborar aquest informe posa de manifest que, si bé els ingressos per càpita tant de l'1% més ric com del 10% més pobre de l'escala mundial de distribució dels ingressos han augmentat entre 1988 i 2011 (el 31% i el 33% respectivament), aquest increment ha repercutit de manera molt diferent sobre les seves condicions de vida. Així, mentre que els ingressos per càpita de l'1% més ric de la població van augmentar d'una mica més de 38.000 dòlars internacionals amb PPA (paritat del poder adquisitiu) de 2005, a una mica més de 49.800 dòlars (un increment d'11.800 dòlars),³¹ els del 10% més pobre només van passar de 196 a 261 dòlars (la qual cosa suposa un increment de només 65 dòlars, que deixa aquest grup molt per sota del llindar de pobresa extrema d'1,90 dòlars al dia). Encara que ambdós grups han registrat aproximadament el mateix increment percentual dels seus ingressos en aquest període, l'augment de 65 dòlars per càpita en el cas del 10% més pobre de la població és ridícul en comparació amb el creixement registrat pels ingressos de l'1% més ric, que fou 182 vegades més gran.

Respecte als nivells de riquesa, la situació és encara més desigual. L'any passat, Oxfam informava que l'1% més ric de la població posseïa el 48% del total de la riquesa mundial i que, si les tendències es mantenen, al 2016 aquest grup concentraria més de la meitat d'aquesta riquesa.³² Aquesta situació s'ha produït un any abans del previst per Oxfam. La riquesa mitjana d'una persona que formi part de l'1% més ric de la població mundial és d'1,7 milions de dòlars, una quantitat més de 300 vegades superior a la mitjana dels que es troben entre el 90% més pobre; i cal tenir en compte que la majoria de les persones que pertanyen al 10% més pobre de la població posseeixen una riquesa nul·la o negativa.³³ L'any passat Oxfam va revelar que la riquesa conjunta de les 80 persones més riques de la llista de mil·lionaris elaborada per Forbes va passar d'1,3 bilions de dòlars al 2010 a 1,9 bilions de dòlars al 2014, de manera que aquestes persones posseïen la mateixa riquesa que la meitat més pobre de la

població mundial. Aquest any, la fortuna conjunta dels 80 milmilionaris més rics puja a més de dos bilions de dòlars. Mentrestant, la riquesa de la meitat més pobra de la població del planeta s'ha reduït en aproximadament un bilió de dòlars en els últims cinc anys,³⁴ de manera que en l'actualitat només 62 rics milmilionaris posseeixen la mateixa riquesa que la meitat més pobra de la població mundial (3.600 milions de persones). Al 2010 aquesta xifra era de 388 milmilionaris, la qual cosa suposa una disminució provocada per la tendència a una major concentració de la riquesa en mans d'una minoria.³⁵

Gràfic 3: La riquesa de les 62 persones més riques continua augmentant, mentre que la que es troba en mans de la meitat més pobra de la població mundial s'ha estancat

Fonts: Les dades sobre la riquesa del 50% més pobre de la població estan extretes del "Global Wealth Databook 2015" de Credit Suisse. Les dades sobre la riquesa neta de les 62 persones més riques del món procedeixen de la llista anual de milmilionaris elaborada per Forbes.

L'augment de la desigualtat econòmica també agreuja les desigualtats existents entre els grups socials, i especialment la desigualtat de gènere, que és alhora causa i conseqüència de la desigualtat d'ingressos. Recentment, l'FMI ha revelat que els països amb major desigualtat d'ingressos també es veuen afectats per un major nivell de desigualtat tant en qüestions de salut i educatives com en termes de representació i de participació en el mercat laboral.³⁶ Així mateix, s'ha constatat que la bretxa salarial entre homes i dones, per la qual les dones cobren menys que els homes per la mateixa feina, és més gran en societats més desiguals,³⁷ qüestió que es veu agreujada a més per la segregació professional i la càrrega de treball de cures no remunerat.³⁸ Les dones es beneficien del creixement econòmic en molta menor mesura que els homes, que gaudeixen gairebé en exclusiva dels ingressos més elevats; de les 500 persones més riques del món, 445 són homes.³⁹ En canvi, la majoria dels treballadors mal remunerats del món són dones, que es concentren en les ocupacions més precàries.⁴⁰ A més, un estudi recent sobre les economies emergents ha revelat que als països on s'han registrat majors increments de la desigualtat econòmica a llarg termini, com Rússia i la Xina, la reducció de les desigualtats de gènere també ha estat més lenta que la mitjana.⁴¹

L'augment de la desigualtat és un problema per a tothom. L'OCDE assenyala que l'augment de la desigualtat d'ingressos constitueix un risc per a la cohesió social i amenaça a alentir l'actual recuperació econòmica.⁴² El Banc Mundial esmenta la "promoció d'una prosperitat compartida" com un dels seus dos objectius principals, complementant el de reducció la pobresa.⁴³ Fins i tot l'FMI ha subratllat el fet que la desigualtat pot repercutir negativament no només sobre les persones més pobres, sinó sobre la solidesa de les economies.⁴⁴ D'altra banda, per complir amb l'objectiu a llarg termini de reduir gradualment les emissions de gasos d'efecte hivernacle fins eliminar-les a la segona meitat del segle,⁴⁵ recentment acordat, també és essencial abordar la distribució d'aquestes emissions. Oxfam ha demostrat recentment que, tot i que la meitat més pobra de la població mundial tan sols genera al voltant del 10% del total de les emissions a nivell mundial, les persones més pobres viuen en zones més vulnerables al canvi climàtic. La petjada de carboni mitjana de l'1% més ric de la població mundial podria multiplicar fins a per 175 la del 10% més pobre.⁴⁶

Hem de revertir aquestes tendències a través de polítiques progressistes que redistribueixin els beneficis econòmics entre el conjunt de la ciutadania, en lloc de reforçar la concentració del capital. Els ingressos i la riquesa que s'invertissin en infraestructures i serveis públics podrien servir per millorar l'accés i les oportunitats socials i econòmiques de la majoria de la població, així com per accelerar els avenços cap a l'eradicació de la pobresa extrema. Aquest seria una fita molt més positiva per a la societat que una major concentració dels ingressos i l'acumulació de la riquesa en mans d'una minoria.

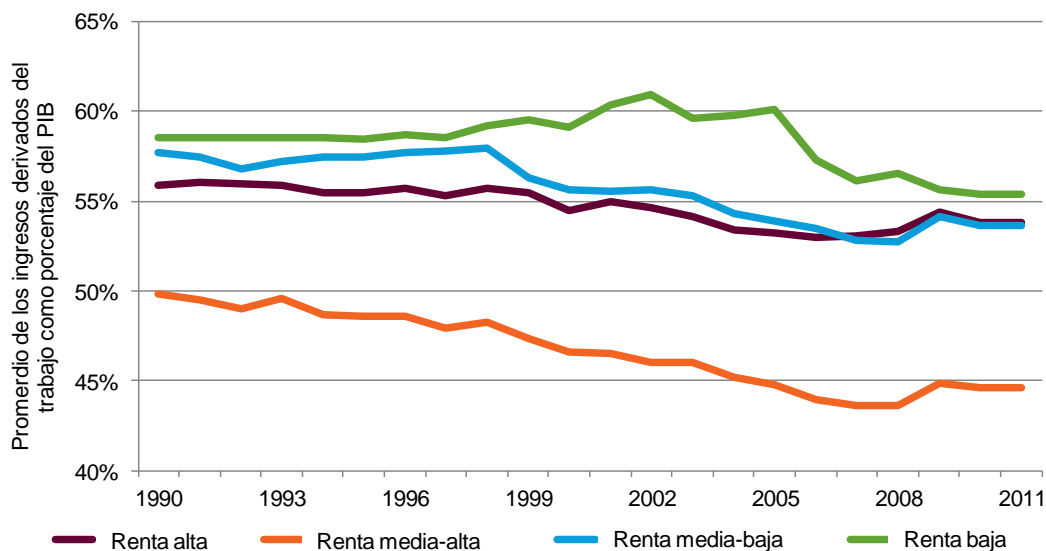
ELS AMOS DEL CAPITAL I ELS DIRECTIUS DE GRANS EMPRESES S'ENRIQUEIXEN A COSTA DEL TREBALLADOR MITJÀ

A grans trets, els ingressos poden dividir-se entre els ingressos derivats del treball, que són els generats pels treballadors en forma de salaris i prestacions, i els ingressos derivats del capital, entre els quals es troben els dividendes, els interessos i les reserves de les companyies. En les últimes tres dècades, la contribució del treball en la renda nacional s'ha reduït en la majoria dels països del món,⁴⁷ mentre que la del capital ha anat augmentant, tal com va posar de manifest Thomas Piketty en el seu famós llibre "*El capital al segle XXI*". Aquest llibre, publicat al 2014, va revelar que els beneficis dels amos del capital han anat incrementant més ràpidament que la taxa de creixement de les economies,⁴⁸ la qual cosa significa que els treballadors acaparen un percentatge menor dels beneficis del creixement econòmic.

Aquesta tendència afecta tant països rics com pobres: la participació del treball en la renda nacional s'ha reduït en pràcticament tots els països de l'OCDE en els últims 30 anys,⁴⁹ i en dues terceres parts dels països d'ingressos mitjans o baixos entre 1995 i 2007.⁵⁰ Amèrica Llatina és l'única regió que ha aconseguit desmarcar-se de aquesta tendència, i alguns països llatinoamericans fins i tot han registrat un increment durant aquest període.⁵¹ Les dades de la Penn World Table indiquen que la participació mitjana del treball en la renda nacional s'ha reduït en 127 països, passant del 55% al 1990 al 51% al 2011⁵². El gràfic 3 mostra que aquesta tendència està present a gairebé totes les regions del món. Alhora, l'increment dels salaris no manté el mateix ritme que la productivitat.⁵³ La

decreixent participació del treball en la renda reflecteix el fet que les millores en la productivitat i l'augment de la producció no s'han traduït en una millora proporcional dels ingressos dels treballadors. No es tracta d'una qüestió menor, ja que una de les seves conseqüències és la desaparició del vincle entre productivitat i prosperitat. Entre 1973 i 2014, la productivitat neta als Estats Units va créixer un 72,2% i, no obstant això, la retribució per hora del treballador mitjà, ajustada a la inflació, només va augmentar un 8,7%.⁵⁴

Gràfic 4: Ingressos derivats del treball com a percentatge del PIB en diferents països, 1988-2011

Font: Penn World Table. Feenstra, Robert C., Robert Inklaar i Marcel P. Timmer (2015), "The Next Generation of the Penn World Table" a la revista *American Economic Review*, que pot descarregar-se a www.ggdc.net/pwt.

Els salaris no només no remuneren degudament els esforços dels treballadors, sinó que tampoc no satisfan les necessitats de les persones i les famílies en termes d'ingressos. A la Unió Europea, aproximadament el 9% de les persones que treballen es troben en risc de pobresa, i aquest percentatge s'ha incrementat en l'última dècada.⁵⁵ Diversos estudis d'Oxfam han posat de manifest els reptes als quals s'enfronten els treballadors pobres en diferents països i regions, recollits en el recent informe "Treballant però sumits en la pobresa" (*In Work But Trapped in Poverty*). Aquest document identifica les conclusions comunes als cinc sectors dels cinc països en desenvolupament analitzats, que presenten un panorama de treballadors sumits en la pobresa tot i estar sotmesos a jornades laborals extremadament llargues.⁵⁶ En l'estudi més recent, de juliol de 2015, els treballadors del sector tèxtil a Birmània declaraven que, tot i fer hores extres, amb els seus ingressos a les fàbriques no es podien permetre pagar habitatge, alimentació i medicaments, i manifestaven la seva preocupació a causa dels baixos salaris, les llargues jornades de treball i els problemes de seguretat.⁵⁷ El 2009, Oxfam va revelar que les recol·lectores de maduixa al Marroc s'enfrontaven a nombroses vulneracions dels seus drets, com l'assetjament per part dels "proveïdors de mà d'obra", la perillositat del transport i uns salaris per sota del mínim establert,⁵⁸ totes elles relacionades amb la seva extrema manca d'autonomia respecte als homes.

En ocupacions precàries, els baixos salaris es poden veure agreujats per altres vulnerabilitats laborals. Això afecta especialment les dones: la majoria dels treballadors mal remunerats i amb feines més precàries són dones,⁵⁹ sobre les quals recau més la major part de la càrrega del treball de cures no remunerat, la

qual cosa limita les seves possibilitats d'ocupar llocs de lideratge o ocupacions tècniques o especialitzades.⁶⁰ De mitjana, les dones dediquen al treball no remunerat aproximadament 2,5 vegades més temps al dia que els homes,⁶¹ i hi ha estudis que demostren que la càrrega de treball de cures no remunerat realitzada per les dones no es redueix a mesura que aquestes augmenten la seva participació en el mercat laboral.⁶² El menor nivell salarial de les dones també té un efecte acumulatiu al llarg de les seves vides, que es tradueix en una major inseguretat general, pel fet que tenen menys estalvis i menors pensions disponibles quan són grans.⁶³ A més, les dones tenen més dificultats que els homes per trobar una feina digna; al 2014, el 84,3% de les dones de l'Àfrica subsahariana es trobaven en situació d'ocupació vulnerable (incloent el treball domèstic no remunerat), enfront del 70,1% dels homes.⁶⁴ En moltes regions en desenvolupament, el 75% de l'ocupació femenina és de caràcter informal.⁶⁵

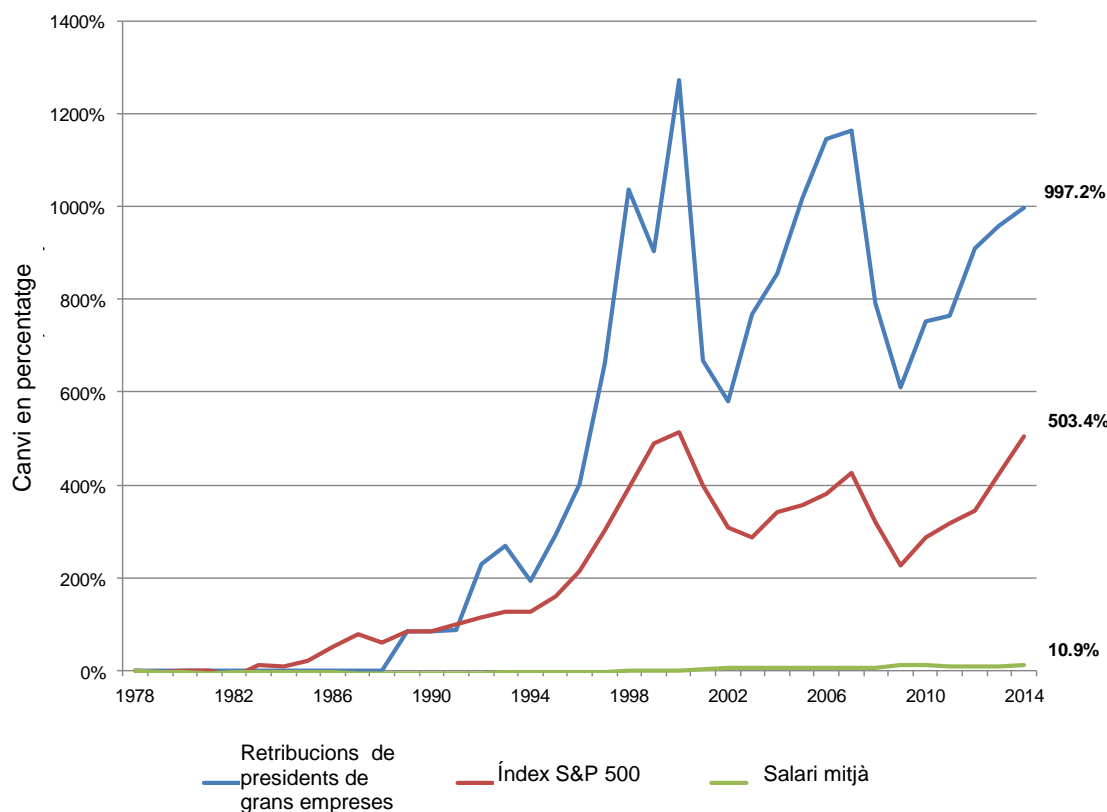
L'estratègia adoptada pel Govern de l'Equador constitueix un bon exemple de com elevar de forma eficient el baix nivell salarial. La Constitució equatoriana de 2008 incloïa un article relatiu a la necessitat d'un salari digne, i al 2014 ja s'havia posat en marxa una política de salaris dignes associada a aquest. Malgrat l'alt nivell d'inflació, el salari mínim ha augmentat tots els anys en termes reals; però, aquesta política no ha desenvolupat tot el seu potencial d'impacte sobre l'ocupació i els salaris a nivell nacional pel seu incompliment i l'elevat nombre de treballadors informals al país.⁶⁶ La llei exigeix a les empreses que operen a l'Equador que paguin als seus treballadors un salari digne abans de repartir dividends entre els seus accionistes. Hi ha altres vies prometedores per millorar els salaris, com ara el Protocol per a la llibertat d'associació en el sector de la roba esportiva a Indonèsia,⁶⁷ la col·laboració d'un grup de marques de roba amb la federació mundial de sindicats IndustriALL, coneguda com ACT, per promoure la negociació dins el sector;⁶⁸ la coalició Malawi 2020, que s'ha compromès a reactivar el sector del te i a arribar a un nivell salarial digne al 2020⁶⁹; i el sistema d'acreditació de la Fundació per un Salari Digne (*Living Wage Foundation*) al Regne Unit.⁷⁰ Malgrat això, els increments dels ingressos dels treballadors que s'han aconseguit fins al moment gràcies a aquest tipus d'iniciatives voluntàries són insignificants en comparació amb els assolits a través dels canvis a les polítiques públiques, com en el cas de l'Equador i, en menor mesura, a la Xina, i que beneficien el conjunt dels treballadors i no només aquells vinculats a les empreses multinacionals.⁷¹

L'economia mundial no només ha d'oferir llocs de treball dignes i millor remunerats, sinó que ha de crear més llocs de treball. Això és especialment important en un context de creixement demogràfic constant i d'avenços tecnològics que en multitud de sectors generen una substitució d'ocupació per robots i autòmats. Les economies africanes, tot i gairebé vint anys de sòlid creixement del seu producte interior brut (PIB), no estan creant suficient ocupació en sectors on la productivitat és prou elevada com per contribuir a eradicar la pobresa.⁷² I, el que és encara més preocupant, els sectors amb un creixement més ràpid en termes d'activitat econòmica, com els serveis d'alta tecnologia, són els que tanmateix generen menys llocs de treball.⁷³ L'Organització Mundial del Treball (OIT) calcula que al 2014 hi havia més de 201 milions de persones aturades a tot el món, la qual cosa suposa un increment de més de 31 milions de persones des del començament de la crisi econòmica.⁷⁴ I, el que és pitjor, les previsions de l'OIT auguren que les perspectives mundials d'ocupació continuaran deteriorant-se, amb 3 milions més d'aturats a tot el món només al 2015. Els joves d'arreu del món, i especialment les dones, són els principals afectats pels elevats

índexs d'atur, amb un nivell d'atur juvenil gairebé tres vegades més gran que el dels adults.⁷⁵ L'OIT assenyala que aquesta tendència és comuna a totes les regions del món, tot i la tendència general cap a un major nivell educatiu.

Tanmateix, no a tots els treballadors els va malament. Encara que la participació del treball en la renda nacional està caient a marxes forçades, la contribució pel salari dels alts directius és més gran. L'OCDE va revelar en un informe de 2012 que, mentre els ingressos dels treballadors pitjor remunerats han disminuït, els de l'1% dels assalariats que més guanyen han augmentat en un 20% en les darreres dues dècades,⁷⁶ la qual cosa es reflecteix en els espectaculars increments salarials dels presidents de les empreses. Al 2014, el salari mitjà (més primes) del president d'una de les 350 majors empreses nord-americanes era de 16,3 milions de dòlars anuals, un 3,9% més que al 2013 i un 54,3% més que a l'inici de la recuperació econòmica al 2009 (gràfic 4).⁷⁷ Es tracta d'un àmbit dominat gairebé exclusivament per homes, ja que només 22 dels presidents de les empreses cotitzades a l'índex S & P 500 són dones,⁷⁸ la qual cosa significa que aquesta tendència està contribuint a ampliar la bretxa salarial entre homes i dones. Entre els efectes indirectes dels elevats salaris dels presidents de les empreses es troba l'increment de les remuneracions d'altres llocs directius, o haver contribuït al fet que la participació en la renda de l'1% i el 0,1% més ric de les llars nord-americanes s'hagi duplicat entre 1979 i 2007.⁷⁹ En els últims 30 anys s'han reduït els tipus impositius marginals sobre les rendes més altes -el tipus màxim en l'impost sobre la rendibilitat-, la qual cosa comporta un incentiu per a l'augment sense límit dels salaris més alts.⁸⁰ S'ha constatat que la caiguda dels tipus impositius marginals està estretament vinculada amb el creixement de les remuneracions abans d'impostos, tant als Estats Units com en d'altres països.⁸¹

Gràfic 5: Als Estats Units, els increments salarials dels presidents de grans empreses superen de molt els del salari mitjà

Font: Copiat de L. Mishel i A. Davis (2015) "CEO Pay Has Grown 90 Times Faster than Typical Worker Pay Since 1978" EPI. <http://www.epi.org/publication/ceo-pay-has-grown-90-times-faster-than-typical-worker-pay-since-1978/>⁸²

Els salaris dels presidents de les empreses no només superen de molt el salari mitjà en els països rics. Al 2013, els legisladors indis van aprovar una llei de divulgació d'informació en virtut de la qual s'ha de publicar la ràtio salarial dels presidents de les empreses, la qual cosa implica un gran avenç cap a una major transparència en relació amb els nivells de desigualtat en el si de les empreses.⁸³ La Comissió del Mercat de Valors de l'Índia acaba de publicar les primeres dades, que revelen que el salari del president de la major empresa productora de tabac del país multiplica per 439 el salari mitjà dels empleats de la seva empresa, mentre que el seu homòleg a la principal empresa de serveis informàtics guanya 416 vegades més que l'empleat mitjà d'aquesta empresa.⁸⁴

ELS PRIVILEGIS, EL PODER I LA CAPACITAT D'INFLUÈNCIA PROMOUEN LA CONCENTRACIÓ DELS BENEFICIS ECONÒMICS

La població de cada país depèn del desenvolupament econòmic per generar ocupació, béns, serveis i estabilitat, de manera que, per reduir la pobresa, són necessàries economies fortes, especialment als països més pobres. Sens dubte, aquest és un element important, encara que sense oblidar que els instruments utilitzats per mesurar l'economia i el creixement econòmic solen passar per alt els indicadors no monetaris del benestar i el progrés.⁸⁵

Tradicionalment, s'ha promogut el lliure mercat per considerar-se el model més eficaç per gestionar l'economia, amb les lleis de l'oferta i la demanda fixant els preus òptims de tots els béns i serveis.⁸⁶ Aquesta perspectiva ha dominat l'ortodòxia econòmica i ha influït en els responsables polítics durant molt de temps, i especialment en la dècada de 1980, basant-se en el conegut Consens de Washington, que recomana als països en desenvolupament una estratègia centrada en la privatització, la liberalització i l'estabilitat macroeconòmica (la qual cosa es tradueix fonamentalment en estabilitat dels preus). Aquest enfocament propugna que els governs han d'intervenir el mínim possible en l'economia productiva, per així permetre el creixement dels mercats.⁸⁷ Tanmateix, en la dècada de 1990 ja s'havien demostrat les greus deficiències del model impulsat pel Consens de Washington, que va provocar més perjudicis que beneficis en els molts països en desenvolupament que van aplicar aquest tipus d'estratègies.⁸⁸ A Egipte, per exemple, el fonamentalisme de mercat i els programes d'ajustament estructural s'han vinculat estretament als impactes negatius sobre la capacitat de les dones per beneficiar-se del creixement econòmic, perquè es concentren en un reduït nombre de sectors econòmics, a més de la seva limitada mobilitat i la seva càrrega de treball de cures no remunerat.⁸⁹

Aquest model de "cafè per a tots" es basava en la premissa que vivim en una "economia perfectament competitiva", en la qual els recursos s'assignen de manera eficient, perquè hi ha informació accessible sobre totes les activitats econòmiques i qualsevol individu pot participar, cosa que evidentment no es compleix en la vida real. La veritat és que compradors i venedors tracten constantment d'avantatjar els seus competidors, distorsionant els mercats de manera que es converteix en una competència poc justa o equilibrada. Els proveïdors poden situar-se en una posició avantatjosa gràcies a les innovacions

tecnològiques i organitzatives, els nous productes i serveis i les noves maneres de prestar-los, però també poden obtenir aquest avantatge enfortint les seves relacions amb els poderosos, manipulant les lleis i normes a favor seu i aprofitant-se dels errors del mercat en el seu benefici.

Quadre 1: Rent-seeking

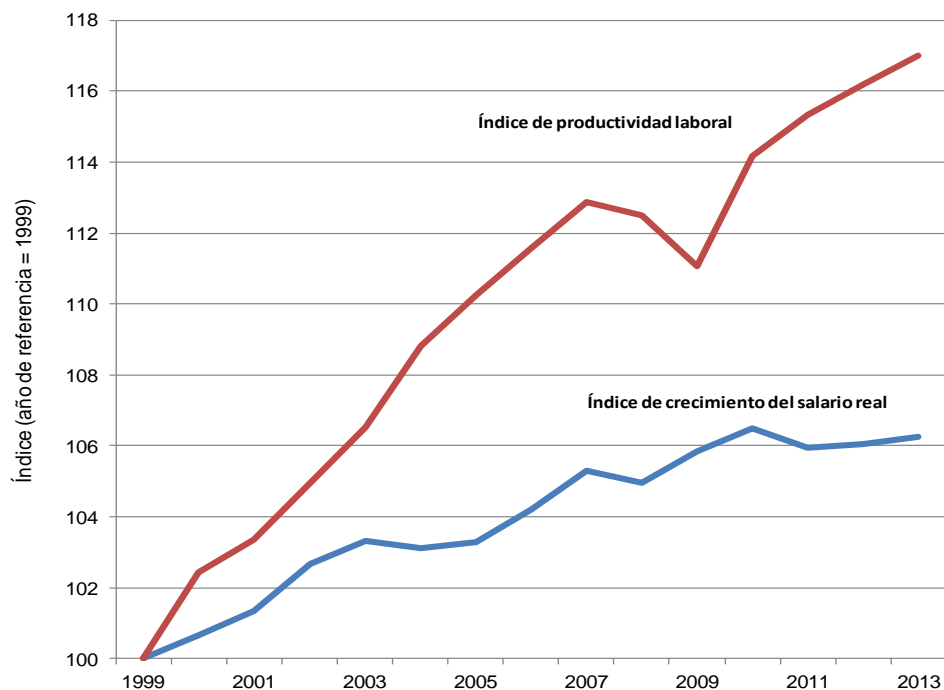
"És possible utilitzar els recursos de forma improductiva amb l'objectiu d'apropiar-se de producció o riquesa ja existents, o d'afavorir l'aplicació de polítiques que creen privilegis. Aquest tipus de comportaments improductius es coneixen com a pràctiques rendistes o de captació de les rendes. Gran part d'aquestes pràctiques impliquen decisions governamentals o polítiques..., però també es produeixen en el marc de les relacions personals i en el si de les empreses i del sistema burocràtic".

Font: R.D. Congleton i A.L. Hilman (2015) Companion to Political Economy of Rent Seeking, Edward Elgar Publishing

Per lucrar-se, obtenir poder econòmic i assolir una posició d'avantatge no sempre cal treballar molt i invertir en esforç i creativitat. De fet, la generació d'ingressos i riquesa pot estar gairebé totalment desvinculada de la productivitat o el valor afegit. Un exemple extrem d'això seria el cas d'un senyor de la guerra que col·loqui una barrera en un pont i cobri per creuar-lo, tot i no haver participat en la seva construcció. Tanmateix, sol ser més difícil identificar aquells casos en què els beneficis estan desvinculats del valor. Per exemple, una empresa petrolera podria adduir que, gràcies als seus coneixements tècnics i al capital inicial invertit, els beneficis obtinguts de l'extracció de petroli reflecteixen fidelment la contribució econòmica de les seves activitats. Tanmateix, els ingents beneficis de l'empresa i els seus milionaris dels seus directius també s'obtenen gràcies a la seva capacitat per excloure els seus competidors d'aquest mercat, o que la demanda internacional de petroli provoca l'alça dels preus, especialment quan la producció és menor.

Seria pervers argumentar que les contribucions de 62 milmilionaris tenen el mateix valor que les dels 3.600 milions de persones restants. És inconcebible que el president d'una empresa tabaquera índia sigui tan productiu com 439 dels seus empleats junts, o que el propietari d'una empresa minorista de roba britànica pugui produir el mateix que més de 2.000 treballadors del sector tèxtil.⁹⁰ Tanmateix, la diferència entre les persones més riques i la resta no deixa d'augmentar. Al Regne Unit, l'augment de la ràtio entre el salari dels presidents de les empreses i el salari mitjà s'ha incrementat fins i tot després de la publicació de l'informe d'Oxfam sobre desigualtat el 2014, i actualment és de 183: 1.⁹¹ Els beneficis dels directius i els amos del capital no deixen d'augmentar⁹² mentre que els treballadors perceben menys fins i tot treballant més, a mesura que la bretxa entre la productivitat i els salaris s'amplia.

Gràfic 6: Als països desenvolupats, la productivitat dels treballadors ha augmentat, però els seus salaris no han mantingut el mateix ritme.

Font: Reproducció del gràfic 7, Informe mundial sobre salaris de l'OIT 2014-15. Base de dades sobre salaris mundials de l'OIT; Tendència dels models econòmics de l'OIT, abril de 2014.

Les pràctiques dels anomenats sectors clientelistes ajuden a entendre com és possible acumular semblant magnitud de riquesa sense generar beneficis per a la societat. Els sectors clientelistes són aquells que tendeixen al monopoli o que compten amb un alt grau de participació de l'Estat, per exemple, de l'organisme públic encarregat de concedir els permisos necessaris per operar. Així mateix, l'augment de riquesa que els mil·lionaris obtenen en aquest tipus de sectors indica que l'acumulació de riquesa i ingressos s'està produint a través de mecanismes que no beneficien ni generen valor a la resta de la societat. A partir de dades de Forbes, *The Economist* ha calculat el volum de riquesa que es concentra en aquests sectors clientelistes, i ha revelat que els mil·lionaris de les economies emergents la riquesa dels quals procedeix, almenys en part, d'aquest tipus de sectors, han duplicat la seva riquesa respecte a la mida de l'economia entre 2000 i 2014⁹³. *The Economist* assenyala també que determinades persones s'han beneficiat de la urbanització i del consegüent increment del valor de la terra i la propietat, de la mateixa manera que l'auge dels preus de les matèries primeres bàsiques ha enriquit els propietaris dels recursos naturals, des de Brasil fins a Indonèsia, i que les privatitzacions, algunes en condicions força qüestionables, han generat considerables beneficis per als nous propietaris privats.⁹⁴

Tenint en compte tant la riquesa obtinguda en sectors amb una forta dependència estatal i en països amb un alt grau de corrupció, com aquella que s'ha heretat i que per tant no s'ha "guanyat", Oxfam calcula que almenys el 50% de les fortunes dels mil·lionaris de tot el món podrien haver-se pastat, almenys en part, a través de mitjans no meritocràtics.⁹⁵ A l'Índia, el 46% dels mil·lionaris han obtingut les seves fortunes en sectors que depenen del poder sobre el mercat, la influència o l'accés preferencial als permisos.⁹⁶ A Mèxic, la riquesa conjunta de quatre multimilionaris ha passat de l'equivalent al 2% del PIB del país al 2002 al 9% al 2014.⁹⁷ Bona part de les fortunes d'aquestes quatre persones procedeix de

sectors que han estat privatitzats o que depenen de l'adjudicació de concessions i/o la regulació del sector públic. Germán Larrea i Alberto Baillères, per exemple, són els propietaris d'empreses mineres que es van aprofitar de l'auge dels preus de les matèries primeres bàsiques.⁹⁸

Les institucions econòmiques i polítiques tenen la capacitat tant de reduir com d'augmentar el grau de desvinculació que hi ha entre l'obtenció de beneficis i el mèrit i l'esforç. Aquestes institucions poden i han de mantenir sota control tant el poder de mercat que exerceixen els diferents sectors, empreses i persones, com la seva manera d'utilitzar-lo. La protecció de la propietat intel·lectual, per exemple, pot garantir que els que treballen dur i s'esforcen siguin recompensats adequadament, o bé donar l'oportunitat que determinades empreses i particulars dominin els mercats. Els canvis legislatius i de la regulació poden fer que els avantatges competitius temporals associats a la innovació passin a ser definitius, perpetuant així una situació de desequilibri.

En principi, l'economia d'un país i el seu sistema polític estan separats, però, tal com Oxfam va posar de manifest en el seu informe de 2014 "Governar per a les elits", en realitat estan estretament lligats.⁹⁹ La relació entre el poder econòmic i polític i la desigualtat crea un cercle viciós que influeix en la manera de dissenyar les institucions que regeixen les nostres economies.¹⁰⁰ La riquesa pot apropiarse dels processos d'elaboració de polítiques públiques i manipular les lleis en benefici dels que més tenen, normalment en detriment de la resta de la població. Això té conseqüències, com ara l'erosió de la governabilitat democràtica, o el debilitament tant de la cohesió social com de la igualtat d'oportunitats. En el passat, el poder dels sindicats i la seva influència sobre les institucions econòmiques servien per suavitzar alguns d'aquests excessos, però el declivi del nivell de sindicalització en el sector privat de tot el món ha debilitat aquest poder, la qual cosa s'associa estretament a l'increment de la desigualtat.¹⁰¹

En els últims 35 anys, les decisions en matèria de desregulació i privatització, unides a l'adveniment de l'era de la informació i de la globalització, han generat noves oportunitats. No obstant això, aquestes tendències també han fet possible que determinats sectors, empreses i persones hagin adquirit un poder econòmic excessiu. La concentració del poder econòmic s'utilitza per afavorir els interessos d'aquests sectors, empreses i persones, creant un cercle viciós i injust que manté i incrementa el control de les elits sobre els mercats i recursos econòmics, a costa de la resta de la població, des de les empreses de la competència fins als empleats. La situació de les dones és especialment desavantajosa, donada la seva escassa representació en llocs de lideratge i la seva presència majoritària en sectors mal remunerats, així com en l'economia informal i en l'invisible treball de cures no remunerat. Per assolir una prosperitat compartida, una situació en què les persones tinguin l'oportunitat de participar en el creixement econòmic i es retribueixin els seus esforços laborals, les institucions que regeixen el funcionament de les nostres economies han de reflectir els interessos de la ciutadania, en lloc dels de qui tenen el poder polític i econòmic.

Les dades analitzades en el capítol 1 posen de manifest unes tendències urgents i preocupants. No és una qüestió de manca d'ingressos, perquè aquests no deixen d'augmentar; ni de riquesa, que es continua acumulant. És injust que els que viuen en la pobresa no obtinguin l'increment d'ingressos que necessiten urgentment, mentre que els ja privilegiats amos del capital reben un major percentatge dels ingressos i la riquesa, concentrats cada vegada en menys mans, amb el consegüent augment de la desigualtat.

2 EL PODER I ELS PRIVILEGIS, EN ACCIÓ

A partir de les tendències mundials i les dades analitzades a la primera part de l'informe, la segona part d'aquest informe se centra a presentar exemples demostrats de mecanismes, organitzacions i persones que utilitzen el poder polític i econòmic per influir en les normes i institucions en benefici de les elits minoritàries. El capítol 2.1 examina l'arquitectura del sistema fiscal mundial, que repercuteix sobre totes les empreses i persones. El capítol 2.2 analitza sectors concrets en els quals s'observen tant els considerables beneficis obtinguts per les persones amb poder i influència com els consegüents costos mediambientals, socials i econòmics als quals s'ha d'enfrontar la ciutadania. Aquests sectors, com l'extractiu i el tèxtil, difereixen en termes d'estructura i importància nacional, però comparteixen la tendència a excloure la ciutadania dels beneficis que generen. El capítol 2.3 identifica les estructures empresarials i les disposicions legals que faciliten la concentració del poder econòmic, mentre que el capítol 2.4 se centra en la capacitat de determinades persones per manipular les normes a favor seu.

LA INFLUÈNCIA DE LES ELITS SOBRE EL SISTEMA FISCAL MUNDIAL I LES SEVES ACCIONS PER MANTENIR ELS PARADISOS FISCALS

En tots els països del món, els ingressos fiscals serveixen per finançar els serveis públics, les infraestructures, l'estat de benestar i altres béns i serveis que mantenen el funcionament de l'Estat. Un sistema fiscal just és essencial per finançar el correcte i eficaç funcionament dels estats, així com per permetre que els governs compleixin amb la seva obligació de garantir als seus ciutadans el seu dret a comptar amb serveis essencials com la sanitat i l'educació. Especialment en els països en desenvolupament, on hi ha una major necessitat d'enfortir els serveis sanitaris i educatius per als centenars de milions de persones que encara es troben en situació de pobresa extrema, els ingressos fiscals constitueixen un mecanisme més sostenible de generació d'ingressos; a més, un sistema fiscal progressiu i ben dissenyat permet garantir que els que més tenen aportin més. Tanmateix, pot ser que els règims fiscals nacionals i l'estructura fiscal internacional no només no compleixin amb aquesta funció, sinó que tinguin l'efecte contrari i que la major càrrega tributària recaigui sobre els més pobres.¹⁰²

¹⁰³

L'arquitectura fiscal mundial actual també socava la capacitat dels governs per recaptar els impostos que els corresponen, facilitant l'evasió i elusió fiscal transfronterera i l'ocultació de riquesa, especialment a través dels paradisos fiscals¹⁰⁴; aquestes jurisdiccions que, entre altres coses, es caracteritzen pel secretisme i la baixa o nul·la tributació, són una de les vies més òbvies que poden utilitzar tant individus com empreses per eludir les seves obligacions fiscals. Fins a la data, els governs no han aconseguit acabar amb l'evasió i elusió fiscal a nivell mundial, ni tampoc amb l'entramat de paradisos fiscals associat a aquestes pràctiques.¹⁰⁵ Aquest és l'esquema que faciliten professionals de la banca privada

i d'inversió i de despatxos d'advocats o auditors, tots molt ben remunerats, per aprofitar-se d'una economia mundial cada vegada més globalitzada i amb menys traves. Amb un sistema fiscal progressiu, les empreses i persones més riques serien els majors contribuents; però, actualment són els que tenen més incentius per fer ús d'aquest entramat fiscal amb l'objectiu d'eludir el pagament dels impostos que els corresponen, a més de ser els qui poden permetre contractar aquest tipus de professionals que faciliten l'evasió i elusió fiscal.

Aprofitar els buits legals en matèria impositiva per eludir impostos són dos components fonamentals de les estratègies de maximització de beneficis de moltes empreses multinacionals. Les empreses poden traslladar artificialment la propietat d'actius o el cost real de les seves transaccions a filials pantalla en jurisdiccions de baixa imposició o que no exigeixen la divulgació pública d'informació empresarial rellevant. Així, els guanys de les empreses "desapareixen" dels països on té lloc la seva "activitat econòmica real", per passar a existir només en paradisos fiscals. Per exemple, al 2012, les empreses multinacionals nord-americanes van declarar 80.000 milions de dòlars de beneficis a les Bermudes, una quantitat superior als beneficis que van declarar al Japó, la Xina, Alemanya i França juntes. Aquesta quantitat és tan gran -el 3,3% dels beneficis totals generats per aquestes empreses a tot el món- que clarament no reflecteix la seva activitat econòmica real a les Bermudes, on generen només el 0,3% de les seves vendes totals i on el nombre d'empleats i els costos salarials constitueixen un ínfim 0,01% -0,02% del total.¹⁰⁶

Les empreses que redueixen la seva càrrega fiscal (tant a través d'elusió legal com d'evasió il·legal) generen un avantatge deslleial enfront de la resta de competidors nacionals i les petites i mitjanes empreses (PIME). Així mateix, l'entramat de paradisos fiscals i la competència fiscal deslleial impliquen als governs un cost de milers de milions de dòlars anuals. Tot i que les quantitats exactes continuen sent un misteri, és evident que aquesta pèrdua d'ingressos implica un greu problema. Oxfam ha analitzat la informació pública disponible sobre més de dues-centes empreses, entre les quals les 100 més grans del món i les sòcies estratègiques del Fòrum Econòmic Mundial, i ha trobat proves que 9 de cada 10 tenen presència en almenys un paradís fiscal.¹⁰⁷ Les dades de l'FMI revelen que la inversió empresarial en paradisos fiscals s'ha multiplicat gairebé per quatre entre 2000 i 2014.¹⁰⁸ La utilització de paradisos fiscals i d'altres pràctiques d'evasió i elusió fiscal afecta països de qualsevol nivell de renda, també els més pobres. S'estima que els països en desenvolupament perden cada any almenys 100.000 milions de dòlars com a conseqüència de l'evasió d'impostos per part de les grans empreses.¹⁰⁹

Atès que la recaptació tributària generada per les multinacionals i els particulars rics està molt per sota del seu potencial, els governs solen optar per dues solucions: o bé retallen la inversió pública destinada a polítiques socials necessàries per a la reducció de la desigualtat i la pobresa, o bé compensen el dèficit pujant els impostos a sectors més pobres de la societat i a empreses nacionals de menor grandària. En tots dos casos, els majors perjudicats són les persones pobres, i la bretxa de desigualtat augmenta. D'altra banda, l'entramat de paradisos fiscals i l'opacitat que ofereix permeten blanquejar els fons que provenen de la corrupció política, el tràfic il·legal d'armes i el comerç mundial de drogues, contribuint al fet que s'estengui la delinqüència mundial i facilitant el saqueig dels fons públics per part de les elits corruptes. El Col·legi d'Advocats Internacional (*International Bar Association*, IBA) no s'equivoca en qualificar

l'elusió fiscal com una vulneració dels drets humans,¹¹⁰ i tampoc no ho fa el president del Banc Mundial, que la considera "un tipus de corrupció que perjudica els pobres". Aquesta crisi de desigualtat no acabarà fins que no es posi fi als paradisos fiscals d'una vegada per totes.

Fa molt temps ja que s'hauria d'haver arribat a un acord mundial per acabar amb les "pràctiques fiscals perjudicials". Fa quinze anys, l'informe de l'OCDE "Competència fiscal perjudicial" proposava que els països "haurien de plantejar rescindir els seus convenis fiscals amb els territoris considerats paradisos fiscals".¹¹¹ Malauradament, els estats membres de l'OCDE que en la pràctica funcionen com a paradisos fiscals, al costat d'altres poderosos membres de l'organització que són seu de les empreses més grans del món, van bloquejar l'acord i van impedir que s'avancés més en aquell moment. Lamentablement, seguim pagant el preu d'aquesta manca de voluntat política. L'intent més recent, el projecte de l'OCDE / G20 contra l'erosió de les bases imposables i el trasllat de beneficis (BEPS, les sigles en anglès), validat pels líders del G-20 al novembre de 2015, tampoc no ha contribuït a frenar les pràctiques fiscals perjudicials,¹¹² mentre que els intents per endurir les normes han quedat diluïts.¹¹³ Aquest procés oferia una oportunitat històrica per revertir tots els escàndols i les pràctiques abusives que han encapçalat els titulars a tot el món, però lamentablement s'ha desaprofitat l'ocasió.

SECTORS PRIVILEGIATS

Les indústries extractives

Els recursos petrolífers, miners i de gas no renovables tenen un paper fonamental en les economies de molts països, on les oportunitats de generació d'ingressos i riquesa, els avenços tecnològics i els ingressos governamentals associats a les activitats d'aquest sector eclipsen altres sectors productius. Tanmateix, és possible que els enormes beneficis generats pel sector es concentrin majoritàriament en mans d'uns pocs, com de fet ha passat en alguns països, cosa que ha donat lloc a una economia centrada fonamentalment en extreure valor d'aquests recursos, en lloc d'anteposar la innovació, la creació d'ocupació i l'emprenedoria, en benefici de la majoria de la població.

Governos i multinacionals guanyen diners amb els recursos naturals quan la tecnologia i els coneixements en permeten l'extracció a un cost econòmicament viable, i quan els mercats internacionals de matèries primeres bàsiques mantenen els preus alts. L'obtenció de grans beneficis també depèn de la legislació, les característiques geològiques i els coneixements especialitzats, factors que mantenen les activitats del sector aïllades de les forces competitives del mercat i que contribueixen a la creació de monopolis. El control del sector pot recaure sobre empreses estatals que, en casos com el de Sonangol a Angola, s'encarreguen tant de l'administració com de la regulació del sector.¹¹⁴ El control també pot concentrar-se en mans privades: per exemple, la venda del gegant petroler rus Lukoil a Mikhail Khodorkovsky el 1995 va crear, en la pràctica, un monopoli petroler amb un domini total del mercat i un poder econòmic extrem.¹¹⁵

I mentre els beneficis flueixen cap a les elits minoritàries, aquestes amb prou feines es veuen afectades pels costos econòmics, socials i mediambientals

associats a les activitats d'aquest sector, i de les quals la ciutadania de peu no pot escapar. A nivell local, les activitats de les indústries extractives afecten l'entorn i les llars de les persones. Al Brasil i Mèxic, per exemple, els pobles indígenes són els principals afectats per l'erosió dels boscos a causa de la mineria o de l'agricultura intensiva a gran escala, que destrueixen el seu espai vital.¹¹⁶ Els que treballen en altres sectors econòmics també es veuen afectats per aquests costos, ja que l'apreciació de les divises nacionals repercuteix sobre la competitivitat d'altres indústries exportadores; a més, es dóna prioritat a la inversió nacional i les subvencions dirigides a aquests sectors, a costa de la resta, i els elevats salaris que ofereixen atrauen els millors treballadors. A llarg termini, les conseqüències d'extreure aquests recursos afectaran les generacions futures, però també es percebran en el canvi climàtic, que transcendeix fronteres.¹¹⁷

Els actors del sector de les indústries extractives estan més que disposats a aprofitar la possibilitat d'obtenir substanciosos beneficis, així com a utilitzar el seu poder econòmic i el seu accés polític per mantenir la seva posició i obtenir majors avantatges. Per exemple, es concedeixen subvencions o incentius fiscals a aquest sector per garantir-ne la solidesa econòmica, cosa de la qual no es beneficien en la mateixa mesura altres fonts d'energia més ecològiques i sostenibles. El valor de les subvencions que concedeixen tan sols els governs de països del G-20 a la producció de combustibles fòssils és de 452.000 milions de dòlars anuals.¹¹⁸ Els contractes i els fons associats a aquest sector estan embolicats en un vel de secretisme; els actors amb interessos creats dins del sector s'han emprat a fons per evitar que s'aprovin lleis dirigides a millorar la transparència en relació amb els beneficis obtinguts per les indústries extractives i a millorar la rendició de comptes. L'Institut Americà del Petrolí (*American Petroleum Institute*, API), un dels principals detractors d'aquestes mesures, va dedicar almenys 360 milions de dòlars a finançar activitats de lobby per influir sobre el govern nord-americà entre 2010 i 2014.¹¹⁹ Tot i que hi ha proves concloents sobre el paper que exerceixen els hidrocarburs en l'acceleració del canvi climàtic, els interessos creats dins d'aquest sector continuen finançant centres de recerca que neguen l'existència del canvi climàtic.¹²⁰ Pel que sembla, ExxonMobil ha negat intencionadament l'existència d'un vincle entre els combustibles fòssils i el canvi climàtic durant més de trenta anys.¹²¹

Nigèria és el major exportador de petroli del continent africà; al 2011, els ingressos procedents del petroli van constituir el 70% dels ingressos públics del país¹²² i el 90% de les seves exportacions. Les activitats del sector, que generen milers de milions de dòlars de beneficis, estan dominades per empreses petrolieres internacionals, tot i que els nigerians que posseeixen recursos petroliers també s'han beneficiat enormement i alguns d'ells s'han fet mil·lionaris.^{123 124} El sector es caracteritza per l'estreta i perniciosa relació entre el que és polític i el que és econòmic, que ha repercutit negativament impedit que els beneficis generats arribin també a la resta de la població nigeriana. Un informe donat a conèixer recentment a la premsa nigeriana ha revelat una llista de persones que posseeixen petroli gràcies a la seva capacitat per "segrestar" la maquinària de l'estat.¹²⁵ Les elits polítiques corruptes s'han aprofitat de les condicions estipulades pels contractes amb les empreses petrolieres internacionals, a les quals s'exigeix que s'associïn amb empreses locals, creant empreses fantasma que els serveixen per quedar-se amb la seva part del pastís.

Mentre els qui detenen el poder polític i econòmic s'aprofiten d'aquestes dinàmiques, més de la meitat de la població nigeriana no rep cap benefici del

sector i viu en situació de pobresa extrema, amb menys d'1,90 dòlars al dia.¹²⁶ La malversació dels ingressos generats pel petroli i les activitats de lobby dutes a terme proactivament per les empreses per reduir la seva aportació al pressupost nacional (quadre 2) redueixen els fons disponibles per finançar infraestructures i uns serveis públics molt necessaris que podrien pal·liar la pobresa. A més, els ciutadans més pobres també es veuen obligats a conviure amb els danys mediambientals generats per l'activitat extractiva; per exemple, es preveu que netejar la contaminació al delta del Níger portarà al voltant de 30 anys.¹²⁷ Reconeixent l'existència d'aquests problemes i la importància de millorar la supervisió del sector, el nou govern que va arribar al poder al 2015 ha realitzat unes ambicioses declaracions de principis i ha adoptat mesures per corregir aquesta situació, com ara revitalitzar les petites refineries locals i obligar la corporació nacional de petroli nigeriana (*Nigerian National Petroleum Corporation*, NNPC) a publicar informes mensuals sobre els seus costos operatius per primera vegada a la història.¹²⁸

Quadre 2: A Nigèria, les empreses petrolieres s'han oposat activament a mesures fiscals que beneficiarien les comunitats

La Llei sobre la indústria del petroli (PIB, les sigles en anglès) es va redactar per primera vegada al 2007 i s'ha debatut durant anys. La legislació proposada estableix un nou impost del 10% sobre els beneficis del sector, els ingressos es destinarien a les comunitats i un increment de les regalies. Diversos informes han confirmat que les empreses petrolieres (fonamentalment Shell, ExxonMobil, Chevron, Texaco i Total, totes membres del Consorci Comercial de Productors de Petroli - *Oil Producers Trade Section*, OPTS) porten molt temps oposant-se a aquesta nova llei. Segons un informe, "les empreses petrolieres internacionals han dedicat intensos esforços a les activitats de lobby amb l'objectiu de suavitzar les condicions fiscals plantejades pel ja famós Esborrany de Llei sobre la indústria del petroli (PIB)".¹²⁹

El nou president de Nigèria, Muhammadu Buhari, va prendre possessió del seu càrrec el 29 de maig de 2015. El 4 de juny, la Cambra de Representants va aprovar per fi la Llei sobre la indústria del petroli. Tanmateix, el 9 de juliol es va informar que el nou govern tenia previst "començar de zero amb la Llei, revisant especialment les seves condicions fiscals",¹³⁰ segons documents del partit en el poder filtrats.¹³¹ Pel que sembla, la campanya d'oposició ha tingut èxit i s'ha informat que "la nova administració encara ha de decidir què s'inclourà a la Llei, però afirma que estarà basada en les consultes a les empreses petrolieres internacionals".¹³²

Font: Estudi de cas recopilat per Mark Curtis, d'investigació Curtis

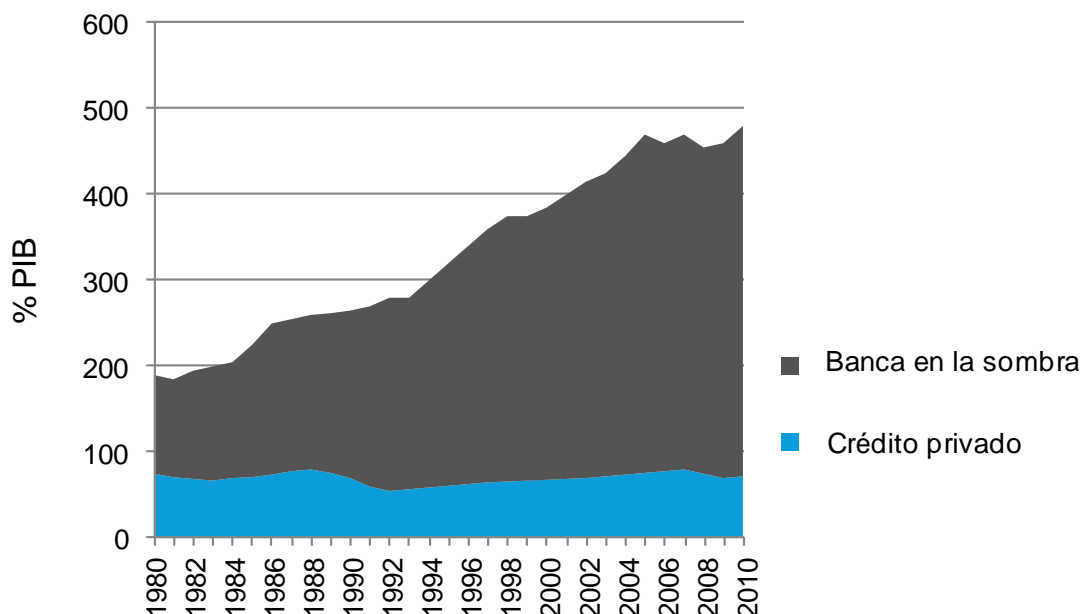
El sector financer

El sector financer ha crescut ràpidament en les últimes dècades, impulsat fonamentalment pel creixement dels grans bancs i d'altres empreses financeres als Estats Units, Canadà i Europa.¹³³ Actualment, s'estima que el sector constitueix el 15% del PIB mundial.¹³⁴ Així mateix, ha creat algunes de les majors i més rendibles empreses del planeta, incloent 437 de les 2.000 empreses més grans del món al 2014, segons les classificacions de *Forbes Global 2000 rankings*; els actius de les entitats financeres incloses en aquest grup són, de mitjana, cinc vegades més grans que els de les empreses no financeres.¹³⁵ A nivell mundial, el sector ha facilitat l'accés a serveis financers a més persones que mai: actualment, el 62% de la població adulta de tot el món té un compte bancari,

davant del 51% al 2011.¹³⁶ Així mateix, ha contribuït a crear una ingent riquesa en mans d'alguns particulars: el 20% dels milmilionaris (en dòlars) del món al 2014 tenien interessos o estaven involucrats en les activitats dels sectors financer i d'assegurances.¹³⁷

Des de la dècada de 1980, les activitats del sector financer van més enllà d'oferir serveis financers a ciutadans i empreses. En l'actualitat, inclouen també una sèrie d'eines i processos dissenyats per crear valor a partir de les transaccions, l'especulació i el valor dels actius; encara que aquests mecanismes no generen valor afegit ni estan vinculats a la producció o la productivitat en l'economia real, són els que en l'actualitat dominen el sector financer,¹³⁸ en part gràcies a la desregulació d'aquest sector en els últims 30 anys.¹³⁹ Actualment, tal com mostra el gràfic 7, el sector financer a l'ombra (per exemple, els intermediaris financers no bancaris, que no estan subjectes al control del regulador) domina les activitats del conjunt del sector.¹⁴⁰ En l'actualitat, el sector financer als Estats Units representa un 30% del total dels beneficis d'exploració, duplicant el percentatge de la dècada de 1980,¹⁴¹ i tanmateix només genera el 10% del valor afegit a l'economia.¹⁴² A nivell individual, es calcula que la remuneració dels empleats del sector financer està entre un 30% i un 50% per sobre del valor que aporten valor.¹⁴³ Un dels millors exemples del desajust entre el valor afegit i els salaris és la remuneració que rebien els equips directius de Bear Stearns i Lehman Brothers, que van guanyar entre 650 milions i 450 milions de dòlars respectivament entre 2003 i 2008 -una època en què les dues empreses anaven camí de protagonitzar un dels fracassos més estrepitosos de la història financera nord-americana.¹⁴⁴

Gràfic 7: El creixement del sector financer com a percentatge del PIB als Estats Units s'ha vist impulsat per l'increment de la banca a l'ombra, més que per l'augment del crèdit privat

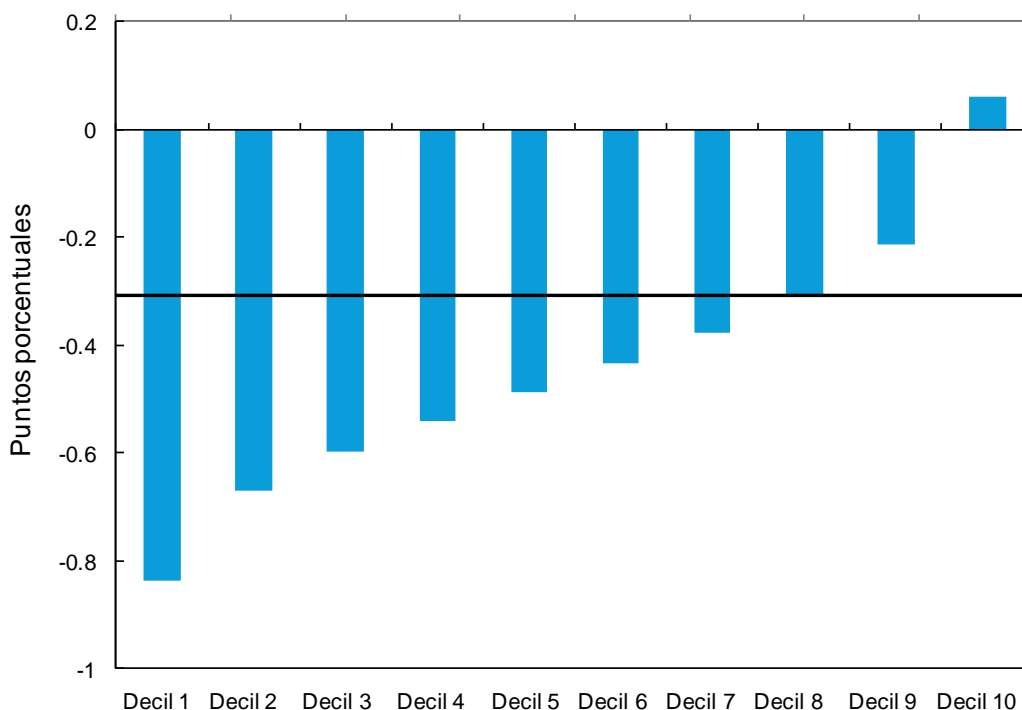

Font: R. Sahay et al. (2015) "Reconsiderant l'aprofundiment financer", FMI

Els beneficis i les remuneracions del sector financer estan molt per sobre del que veritablement passa en l'economia real,¹⁴⁵ la qual cosa es tradueix en un increment de la bretxa que separa els súper-rics que tenen interessos en aquest sector i la resta de la població, amb el consegüent augment de la desigualtat. Els

elevadíssims salaris dels treballadors del sector financer agreugen la desigualtat salarial i contribueixen a ampliar la bretxa salarial entre homes i dones, en un sector on els homes guanyen un 22% més que les dones amb perfils similars. El creixement del sector financer facilita l'accés al crèdit de llars que abans no el tenien, però, mentre les persones amb ingressos elevats es beneficien de millors oportunitats d'inversió i d'una major rendibilitat (gràfic 7), les persones de baixos ingressos obtenen préstecs a un cost molt més gran. Això constitueix un problema cada vegada més greu allà on la desregulació dels mercats financers és excessiva.¹⁴⁶ L'existència de sectors financers de grans dimensions i escassament regulats pot portar que s'infravalorin els riscos, la qual cosa pot traduir-se a la vegada en el tipus de transaccions i comportaments que van provocar la crisi econòmica de 2008.¹⁴⁷ S'han rescatat els bancs amb fons públics, un rescat que la ciutadania haurà de pagar durant generacions. L'estreta interconnexió entre el sector financer i les economies a nivell mundial¹⁴⁸ ha fet que les conseqüències del perllongat alentiment del creixement econòmic repercuteixin sobre totes les persones. Per exemple, a Europa, les mesures d'austeritat adoptades en resposta a aquesta crisi han afectat principalment els més pobres,¹⁴⁹ mentre que als Estats Units els més rics han estat els primers a recuperar-se (i amb força): l'1% més ric de la població acumula el 95% del creixement econòmic posterior a la crisi.¹⁵⁰

Gràfic 8: La maledicció financera - la major grandària del sector financer perjudica els més pobres i beneficia els més rics¹⁵¹

Nota: Els efectes simulats de l'expansió del crèdit i del mercat borsari difereixen en funció dels nivells de renda; el gràfic mostra la relació entre l'augment dels ingressos de les llars en els diferents decils si es produeix un increment equivalent al 10% del PIB en el crèdit. Font: <http://www.oecd.org/eco/How-to-restore-a-healthy-financial-sector-that-supports-long-lasting-inclusive-growth.pdf>

Així mateix, la creació de sofisticats mecanismes de gestió dels fluxos financers a nivell global ha permès a empreses i particulars treure els seus diners de jurisdiccions de tot el món de forma il·lícita i sense deixar rastre.¹⁵² Cal destacar el cas del sector bancari, la forta presència en paradisos fiscals del qual ofereix un refugi segur per a l'evasió i elusió fiscal. La major part de la riquesa *offshore* està

gestionada per tan sols 50 grans bancs, i el 40% d'aquests actius estan gestionats pels deu bancs amb major volum de negoci.¹⁵³ Els bancs han dut a terme intenses activitats de lobby amb l'objectiu de protegir el funcionament dels paradisos fiscals que faciliten l'evasió i elusió d'impostos per part de grans empreses internacionals.¹⁵⁴

A més s'ha revelat que, a llarg termini, el creixement de les economies en què predomina un sector financer de grans dimensions és més lent que el d'altres més equilibrades, ja que la preponderància del que és financer desplaça la resta de sectors productius.¹⁵⁵ ¹⁵⁶ A nivell mundial, el creixement del sector financer repercuteix fins i tot sobre les economies en què no és predominant. Per exemple, en els mercats emergents, on la majoria dels ciutadans encara tenen una enorme necessitat d'un major accés al crèdit, ja es perceben símptomes preocupants que el sector financer està al servei de financers i inversors, ja que treballa amb grups empresarials amb alts marges en lloc de prestar els seus serveis al conjunt de l'economia.¹⁵⁷ Les dones són les grans perjudicades quan el sector financer no s'adapta a les seves necessitats; per exemple, en els països en desenvolupament, les dones tenen un 20% menys de probabilitats que els homes de tenir un compte bancari oficial, i un 17% menys d'haver obtingut un préstec d'una entitat oficial en l'últim any.¹⁵⁸

L'èxit econòmic va acompanyat de poder i capacitat d'influència, especialment sobre les polítiques i institucions creades per controlar i regular les activitats del sector. Les empreses utilitzen els seus recursos econòmics per pagar milers de llobbistes i així influir directament sobre els responsables polítics. Al 2014, les entitats financeres i les empreses d'assegurances van dedicar una mica menys de 500 milions de dòlars a finançar les seves activitats de lobby tan sols a Washington.¹⁵⁹ La inversió de les entitats financeres en programes d'investigació i *think tanks* també els garanteix una enorme influència: per exemple, al 2014 el sector financer va dedicar almenys 1,3 milions de lliures a finançar els 18 *think tanks* més poderosos del Regne Unit, la qual cosa posa en dubte la seva independència.¹⁶⁰ Segons un estudi, els reguladors governamentals han de fer front a "un exèrcit d'advocats, llobbistes i *think tanks* contractats, que disposen del temps i els diners necessaris per defensar els densos, tot i que enormement parcials, arguments legals i econòmics".¹⁶¹

A nivell individual, els gestors financers també aprofiten les oportunitats per apropiarse ells mateixos de part d'aquests beneficis generats, de vegades, de forma il·legal.¹⁶² Una enquesta recent a treballadors del sector financer dels Estats Units i el Regne Unit va revelar que més d'un terç (el 34%) dels que guanyaven 500.000 dòlars anuals o més havien presenciat o tenien coneixement directe de males pràctiques en el seu lloc de treball. El 23% dels enquestats creia probable que els seus companys haguessin participat en activitats il·legals o poc ètiques per obtenir ingressos addicionals, un percentatge que pràcticament duplica el 12% de 2012.¹⁶³ De la mateixa manera, un terç dels professionals financers residents al Regne Unit senten pressió per comprometre els seus principis ètics al seu lloc de treball.¹⁶⁴ Recentment, treballadors del sector bancari de tot el món s'han vist implicats en escàndols relacionats amb préstecs amb condicions lleonines i discriminatòries, pràctiques abusives en el servei de targetes de crèdit, manipulació dels mercats (per exemple, la taxa Libor) i una altra sèrie d'irregularitats, la qual cosa ha estès l'opinió que aquest sector també es caracteritza per una baixa moralitat i una elevada cultura de corrupció.¹⁶⁵

El sector tèxtil

La globalització i el consegüent increment del comerç internacional han afavorit que les economies caracteritzades pels baixos costos de mà d'obra puguin ser enormement competitives en els mercats internacionals d'aquells béns i serveis la producció i provisió dels quals requereix d'una gran concentració de mà d'obra. Diversos països, especialment a Àsia oriental, han aprofitat aquesta oportunitat, i han convertit l'ocupació mal remunerada en el pilar bàsic del seu creixement i desenvolupament. Xina, per exemple, ha registrat un ràpid creixement basat en l'exportació en les últimes tres dècades, creant milions de llocs de treball¹⁶⁶ i permetent a milions de persones treballar per sortir de la pobresa. El creixement del sector tèxtil ha estat especialment important per a les estratègies de desenvolupament de moltes economies asiàtiques.

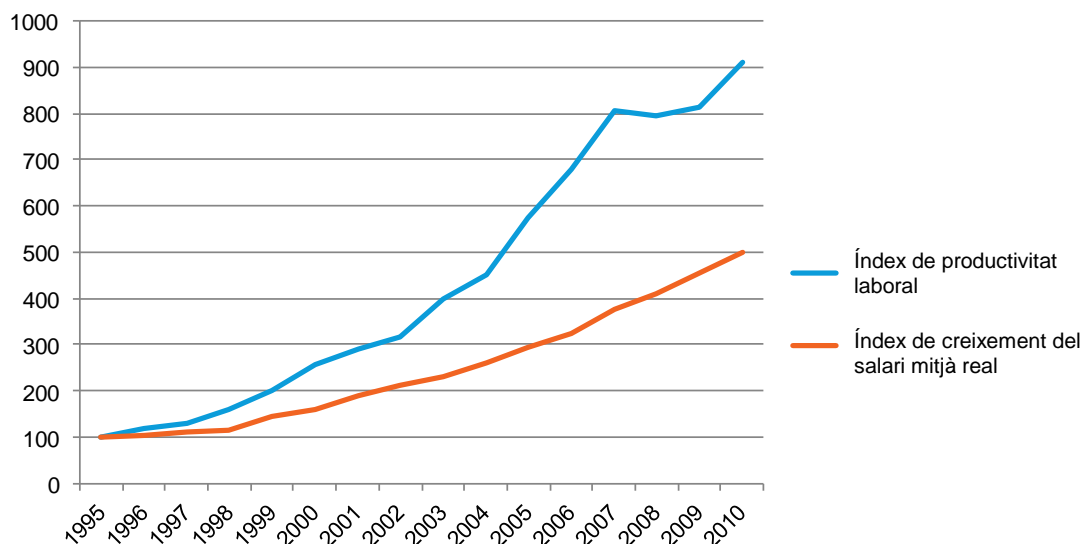
Els baixos costos salarials i una productivitat elevada són dos elements clau per a l'èxit del sector tèxtil, caracteritzat per ser intensiu en mà d'obra. Les empreses minoristes, especialment als Estats Units i Europa, han adoptat deliberadament un model basat a externalitzar la producció a economies amb baixos costos salarials, aprofitant-se dels canvis polítics i de les polítiques globals. L'estructura resultant estableix una clara divisió entre les empreses minoristes, que fixen els preus i per als quals la seva reputació de marca és essencial, i la fase de producció, amb la qual cosa es dilueixen les responsabilitats i la rendició de comptes de l'empresa envers els treballadors i les seves condicions laborals. Les grans marques mundials poden recórrer a una gran varietat de possibles proveïdors tèxtils a tot el món, de manera que aquests proveïdors es troben en una situació de competència constant pels contractes i s'enfronten entre si als treballadors mal remunerats de tot el món, limitant la seva capacitat d'influència en la cadena de subministrament.

Segons diferents estudis, un lleuger increment dels preus que paguen les empreses minoristes i els consumidors permetria millorar els salaris dels treballadors.¹⁶⁷ No obstant això, les pressions sobre els preus i l'escàs poder de negociació dels treballadors fan que fins i tot la possibilitat de petits increments salarials trobi resistència, donat el seu impacte en la rendibilitat.¹⁶⁸ Els governs, que tracten d'atreure la inversió i crear ocupació, també tenen incentius per mantenir aquest acord, pel qual els costos laborals es mantenen el més baixos possibles en favor dels inversors internacionals; de fet, els governs solen afavorir que les empreses multinacionals contractin mà d'obra local, oferint incentius fiscals i accés a la terra i ignorant els possibles riscos mediambientals. A la Xina, per exemple, la productivitat del sector tèxtil s'ha duplicat, però els salaris han augmentat en només la meitat (gràfic 9).¹⁶⁹

Entre 2001 i 2011, els salaris dels treballadors del sector tèxtil van disminuir en termes reals en la majoria dels 15 principals països exportadors de productes tèxtils.¹⁷⁰ El fet que es consideri acceptable pagar salaris més baixos a les dones s'ha assenyalat com un factor clau en l'augment de la rendibilitat del sector, en aquells casos en què les dones ocupen els llocs pitjor remunerats, mentre que les desigualtats de gènere s'esmenten expressament com un factor que ha facilitat aquest procés.¹⁷¹ Això beneficia clarament les empreses de la part més alta de la cadena de subministrament, ja que els costos de producció es mantenen baixos i també disminueixen els preus que paguen els compradors de productes tèxtils.¹⁷² La major part del valor afegit a la cadena de subministrament del sector tèxtil es trasllada a les empreses compradores, que controlen les activitats intangibles,

com el desenvolupament del producte, el disseny, la comercialització, la construcció de la marca i la gestió, que s'estima que constitueixen entre el 60% i el 75% del valor afegit.¹⁷³ L'actual distribució dels beneficis en el si del sector tèxtil es manté gràcies als interessos creats dels actors que es troben a la part superior de la cadena de subministrament, i que exerceixen el seu poder econòmic i polític per maximitzar els seus beneficis a costa dels treballadors.

Gràfic 9: Els llocs de treball i la productivitat del sector tèxtil xinès han augmentat, però els salaris reals no han mantingut el mateix ritme¹⁷⁴

El sector tèxtil ha contribuït enormement al creixement i la creació d'ocupació a Bangla Desh,¹⁷⁵ on és el 75% del total de llocs de treball del sector industrial. La major part dels beneficis generats pel sector tèxtil van a parar a mans de les empreses situades a la part superior de la cadena de valor, però, malgrat això, queden reflectits a les estadístiques nacionals de creixement, la qual cosa emmascara els seus efectes distributius. En un sector on la major part de les ocupacions es caracteritzen per la baixa qualificació, la precarietat i unes perspectives de futur molt limitades, el 85% dels treballadors són dones,¹⁷⁶ la qual cosa es veu agreujada pel fet que les dones de Bangla Desh també s'ocupen de la major part del treball de cures no remunerat i de les responsabilitats domèstiques, amb escàs suport tant dels homes de la seva família com de la provisió de serveis per part de l'estat. Per exemple, les treballadores del sector tèxtil tenen una probabilitat quatre vegades més gran que els homes de tenir cura dels seus fills malalts o de persones dependents.¹⁷⁷ Resulta enormement decebedor que aquest sector no hagi creat les ocupacions de qualitat i les bones condicions laborals que sens dubte podria haver generat, amb els consegüents beneficis socials i de desenvolupament que això hauria comportat.

La injustícia que afecta els treballadors del sector tèxtil de Bangla Desh va més enllà dels salaris. A l'abril de 2013, data en què 1.134 treballadors¹⁷⁸ van morir en l'ensorrament de la fàbrica Rana Plaza de Dacca, la precària situació laboral dels treballadors del sector tèxtil va atreure l'atenció internacional. Hi ha persones que estan perdent la vida perquè les empreses tracten de maximitzar els seus beneficis evitant aplicar les mesures de seguretat necessàries. Malgrat els discursos i l'atenció mediàtica després d'aquesta tragèdia, les activitats del sector continuen estant dominades pels interessos econòmics a curt termini dels compradors, i els informes posen de manifest que les normes de seguretat i

contraincendis segueixen sent molt deficients .¹⁷⁹

Actualment es reconeix la necessitat de distribuir de forma més equitativa els beneficis del sector tèxtil, de manera que arribin a la part inferior de la cadena de subministrament, i cada vegada més veus insten a fer-ho. En aquest sentit, hi ha hagut avenços en diferents països on els compradors han contribuït a promoure l'augment dels salaris i la millora de les condicions laborals, reconeixent la injustícia de l'actual equilibri de poder. A Birmània, per exemple, quan el Govern va publicar la seva proposta de salari mínim nacional al juliol de 2015, diversos productors tèxtils van sol·licitar-ne la retirada al·legant que el pagament de l'esmentat salari afectaria negativament la sostenibilitat de les seves empreses. Impulsades per Oxfam i liderades per la Iniciativa de Comerç Ètic (*Ethical Trading Initiative*, ETI) al Regne Unit i l'Associació per al Treball Just (*Fair Labor Association*) als Estats Units, 30 marques europees i nord-americanes (com Tesco, Marks & Spencer, Primark i Gap) van escriure al govern de Birmània defensant que "un salari mínim que hagi estat negociat per totes les parts atrauria les empreses internacionals, en lloc de desincentivar que comprin productes tèxtils birmans", cosa que va generar un animat debat en els mitjans de comunicació locals. La sol·licitud de retirar la proposta va ser rebutjada i l'1 de setembre de 2015 es va confirmar l'entrada en vigor del nou salari mínim.¹⁸⁰

La precarietat de les condicions laborals posa en perill la reputació de les marques, la qual cosa ha impulsat la creació d'una infinitat de mecanismes d'auditoria social i de sistemes de certificació. Les grans marques han augmentat el personal que, a nivell local, s'encarrega de supervisar les fàbriques i a assessorar les empreses locals sobre mecanismes per millorar les condicions de treball. Tanmateix, aquestes mesures no aborden els problemes estructurals que caracteritzen el funcionament del sector tèxtil. Tant les marques com els grans compradors tenen capacitat per reduir els costos en un extrem de la cadena de subministrament i apropiar-se dels beneficis en l'altre, aprofitant-se que alguns governs tracten deliberadament de mantenir els baixos costos salarials per així atraure les empreses.¹⁸¹ Cal reconfigurar l'estructura del sector perquè la distribució dels beneficis sigui més equitativa i el mercat retribueixi les empreses, les marques i els minoristes que generin llocs de treball de qualitat per a les persones que elaboren els seus productes.

EL DOMINI EMPRESARIAL

Monopoli: el poder, en mans d'una sola empresa

Quan un mercat està dominat per una sola empresa, les seves activitats i estratègies poden determinar tant els preus com la quantitat dels productes en oferta. L'absència de competència brinda a les empreses l'oportunitat de fixar uns preus que els permeten obtenir beneficis molt per sobre del seu valor i productivitat reals. És poc habitual trobar un monopoli pur, en el qual una sola entitat controla el 100% del mercat, però hi ha molts exemples d'empreses amb poder monopolístic, amb una quota de mercat superior al 25%. Entre aquestes hi ha empreses conegudes com Google, que controla el 69% del mercat mundial de motors de cerca d'Internet i que el 2014 va declarar uns beneficis de 4.000 milions de dòlars. Google no només defineix la manera com s'utilitza Internet, sinó que exerceix una enorme influència sobre la legislació en matèria de protecció de dades arreu del

món.¹⁸² Hi ha altres empreses menys conegudes per l'opinió pública i que tanmateix tenen un considerable impacte sobre la ciutadania. Per exemple, al voltant del 80% del blat de moro produït als Estats Units està genèticament modificat per Monsanto, una empresa que també domina l'agenda mundial de recerca sobre aliments transgènics i les seves normes de seguretat.¹⁸³ Aquestes grans empreses monopolistes no només tenen la capacitat de fixar els preus per maximitzar els seus beneficis, sinó que també influeixen en les polítiques d'aquests mercats, cosa que té un impacte molt més ampli sobre les societats.

El mercat mundial de les begudes alcohòliques ha experimentat una gran concentració des de finals de la dècada de 1970. Entre 1979 i 2006, els deu majors productors de cervesa han més que duplicat la seva quota de mercat a nivell mundial, passant del 28% al 70%.¹⁸⁴ L'empresa belga Anheuser-Busch InBev (AB InBev) és la major cervesera del món, amb més de 200 marques diferents que ven a Europa, Àsia i Amèrica. Aquesta empresa no només domina el mercat, sinó que té també un important pes polític. Al 2014, AB InBev va dedicar 3,7 milions de dòlars a activitats de lobby per influir sobre el govern nord-americà; 56 dels 141 informes de lobby que va presentar versaven sobre qüestions fiscals.¹⁸⁵ AB InBev ha utilitzat el seu poder per influir deliberadament sobre legislació d'interès públic, per exemple, la introducció d'estàndards voluntaris en matèria de publicitat amb l'objectiu d'evitar les limitacions relatives a la publicitat dirigida a la població jove.¹⁸⁶ Abans del Mundial de Futbol de 2014 al Brasil, l'empresa es va associar amb la FIFA per pressionar el govern brasiler amb l'objectiu que modifiqués la llei que prohibeix el consum d'alcohol als partits de futbol, i així poder vendre els seus productes.¹⁸⁷ El predomini de les grans empreses també afecta els petits minoristes. Actualment, el Departament de Justícia dels Estats Units està investigant les acusacions formulades contra AB InBev, que afirmen que l'empresa compra a les empreses distribuïdores, limitant així la competència i dificultant que les petites empreses cerveseres aconseguixin col·locar els seus productes a les prestatgeries de les botigues.¹⁸⁸

L'any passat, amb l'objectiu de reforçar la seva posició al mercat, AB InBev va fer una oferta de compra per adquirir SAB Miller, la segona major empresa del mercat mundial de cerveses (i la més gran d'Àfrica). Si l'acord tira endavant, l'empresa resultant de la fusió tindria unes vendes conjuntes de 73.000 milions de dòlars, i incrementaria encara més el patrimoni conjunt dels tres fundadors d'AB InBev, que al 2015 ascendia a 49.000 milions de dòlars. L'empresari brasiler Marcel Hermann Telles deu gran part de la seva fortuna al seu control sobre les accions d'AB InBev, de les quals és propietari a través del fons de capital privat 3G Capital, al costat dels seus homòlegs mil·lionaris Carlos Sicupira i Jorge Paulo Lemann.¹⁸⁹

Tanmateix, el fet de dominar un mercat no condueix inevitablement a l'explotació i la ingerència política. El grup japonès YKK, per exemple, controla el 45% del mercat mundial de cremalleres, amb 132 filials a 62 països. No obstant això, en els últims anys no ha invertit en activitats de lobby als Estats Units i les seves activitats es regeixen per l'ètica empresarial molt dominada per la mateixa estructura de l'empresa, que reparteix els seus beneficis entre els empleats, en lloc d'entre els accionistes.

Titulars de la propietat intel·lectual: tenir i retenir

Els drets de propietat intel·lectual, com les patents, les marques registrades i els

drets d'autor, estan concebuts per incentivar la innovació a través d'un equilibri adequat entre els interessos dels qui innoven i l'interès general. Els drets de propietat intel·lectual es concedeixen a nivell nacional, però les normatives que els regeixen es decideixen a nivell mundial. La pertinença a l'Organització Mundial del Comerç (OMC) implica automàticament que els països subscriuen els Aspectes sobre els Drets de Propietat Intel·lectual Relacionats amb el Comerç (ADPIC), que estableixen una normativa comuna per a tots els països membres de l'OMC independentment del seu nivell de desenvolupament i de les necessitats del seu sistema sanitari. Les sol·licituds de títols internacionals de propietat intel·lectual no deixen d'augmentar, i al 2013 es van presentar 2.570.000 sol·licituds de patent, la qual cosa suposa un increment del 9% respecte al 2012.¹⁹⁰ La immensa majoria d'aquestes sol·licituds (el 96%) les presenten sol·licitants procedents de països de renda alta o mitjana-alta, i només a l'oficina de l'Organització Mundial de la Propietat Intel·lectual a la Xina se'n van presentar més de 800.¹⁹¹

Al món, 90 persones són multimilionàries gràcies a la indústria farmacèutica, una de les més rendibles del planeta, que protegeix ferotgement els drets de propietat intel·lectual, especialment les patents.^{192 193} Si bé és cert que el desenvolupament de nous medicaments és un procés que pot requerir molt de temps i diners, sembla que els drets de propietat intel·lectual són gairebé l'únic incentiu de les empreses farmacèutiques per invertir en investigació i desenvolupament. Els drets de propietat intel·lectual impedeixen que altres fabriquin els mateixos fàrmacs, i concedeixen als seus titulars un monopoli de facto i, per tant, la capacitat de fixar els preus - i, a la pràctica, determinar qui pot tenir accés als medicaments i qui no. En crear monopolis, els drets de propietat intel·lectual també generen incentius perquè les empreses farmacèutiques maximitzin el seu benefici inflant els preus a costa de les persones malaltes i vulnerables. Així, encara que se suposa que els drets de propietat intel·lectual estimulen la innovació, en realitat el sistema es mou per interessos comercials, i no pel bé de la salut pública.

Un flagrant exemple d'això és el que ha passat amb el Daraprim (pirimetamina), un medicament desenvolupat fa ja 62 anys per tractar la toxoplasmosi, una malaltia parasitària mortal; al setembre de 2015, el preu d'aquest fàrmac es va incrementar de la nit al dia, va passar de 13,50 a 750 dòlars per comprimit, després que l'empresa Turing Pharmaceuticals es fes amb els drets de comercialització als Estats Units d'aquest medicament essencial. L'empresa, dirigida per un antic gestor d'un fons d'inversió, va identificar l'oportunitat d'obtenir majors beneficis gràcies als drets exclusius per a la producció d'aquest medicament. No hi ha proves que Actavis,¹⁹⁴ una altra empresa farmacèutica, inverteixi en R + D, i la seva creació respon únicament a l'objectiu d'obtenir beneficis del mercat.¹⁹⁵ Fins a la data, aquesta empresa ha generat ingents beneficis per als inversors, i el valor de la seva cotització s'ha incrementat en un 350% en només una mica més de dos anys.¹⁹⁶ El cert és que s'ha constatat que les grans empreses farmacèutiques cada vegada arriuen menys en termes d'inversió en R + D; als Estats Units, aproximadament el 75% dels anomenats nous principis actius qualificats com a prioritaris (els fàrmacs més innovadors) deuen la seva existència a fons públics, no a la inversió de les grans empreses farmacèutiques,¹⁹⁷ que gasten més en màrqueting que en R + D.¹⁹⁸

La intensa i exitosa activitat de lobby que duen a terme les empreses farmacèutiques per influir sobre els responsables polítics és ben coneguda i hi van dedicar més de 228 milions de dòlars tan sols a Washington.¹⁹⁹

Concretament, les seves iniciatives de lobby se centren a ampliar els drets de propietat intel·lectual, tant en termes de durada de l'exclusivitat comercial com d'ampliar l'àmbit de les normes de propietat intel·lectual, servint-se sobretot de la pressió directa, com l'exercida pels Estats Units sobre l'Índia perquè aquest país canviés les seves normes de propietat intel·lectual, o dels tractats de lliure comerç.²⁰⁰ Així mateix, solen pressionar i mobilitzar-se en contra de les decisions adoptades pels governs en favor de la salut de la ciutadania. Per exemple, quan al 2006 Tailàndia va establir una llicència obligatòria sobre diversos medicaments essencials²⁰¹ (una disposició legal prevista pels ADPIC que atorga als governs la flexibilitat de concedir llicències a les empreses per produir medicaments localment o per importar genèrics més assequibles sense necessitat de comptar amb el permís del titular de la patent internacional), les empreses farmacèutiques van exercir una forta pressió perquè el país revoqués la seva decisió. Inlluïts per aquesta campanya, l'Oficina de Representació Comercial dels Estats Units (USTR, les sigles en anglès) va incloure Tailàndia a la llista especial 301 de països que poden ser objecte de sancions comercials²⁰², i la Comissió Europea va pressionar el govern tailandès perquè fes marxa enrere en la seva decisió.²⁰³ Una altra empresa farmacèutica, Eli Lilly, ha portat el govern canadenc als tribunals pel seu intent de fer que els fàrmacs siguin més assequibles.²⁰⁴

Les empreses farmacèutiques són essencials per a la salut mundial, però la seva fortalesa econòmica també fa que tinguin una influència excessiva sobre les polítiques, fins i tot més enllà del que fa referència a l'accés a medicaments. Pfizer intenta constantment influir sobre el govern dels Estats Units en matèria de retallades fiscals, al·legant que el tipus exigint per l'impost de societats als Estats Units fa que no sigui competitiva davant de les seves competidores. Pfizer no ha convençut el govern que rebaixi el tipus d'aquest impost, però preveu traslladar els seus beneficis a una jurisdicció de baixa imposició a través de l'adquisició d'una altra empresa a l'estranger.²⁰⁵ L'anunci recent de la seva fusió amb l'empresa irlandesa Allergan és un exemple d'elusió fiscal de les empreses farmacèutiques. Encara Pfizer és el soci més gran en l'acord, presenta la fusió com una absorció per part de l'empresa irlandesa, fet que li permetrà traslladar la seva residència fiscal a Irlanda i tributar segons el tipus de l'impost de societats irlandès, molt més baix.²⁰⁶

A l'Índia, però, els grups de pacients, al costat d'altres organitzacions de la societat civil i el govern, han fet front a la influència de les grans empreses farmacèutiques prioritzant l'accés de la ciutadania als medicaments. Per exemple, l'Onbrez (indacaterol) podria ajudar gran part dels 30 milions d'indis que, segons les estimacions, pateixen malaltia pulmonar obstructiva crònica (MPOC).²⁰⁷ Els grups de pressió de pacients van denunciar que Novartis, l'empresa suïssa que té els drets sobre el medicament, havia importat quantitats molt petites d'aquest fàrmac a l'Índia. Per satisfer la demanda, la multinacional índia Cipla, amb seu a Bombai, va començar a fabricar la seva pròpia versió d'Onbrez i a vendre-la a un preu molt inferior al de l'original.²⁰⁸ Una altra empresa índia, Natco, venia Nexavar (sorafenib), un medicament per tractar el càncer renal i de fetge, per només 173 dòlars mensuals, davant dels 5.500 dòlars de l'empresa alemanya Bayer.²⁰⁹ Bayer va acudir al Tribunal Suprem indi per oposar-se a la llicència obligatòria concedida a Natco, però el seu recurs va ser desestimat en favor de la producció del genèric.

RICS, PODEROSOS, I AMB CONTACTES

Responsables polítics i investigadors, inversors i empresaris, tots contribueixen a impulsar la innovació i les estructures que la faciliten. Les persones que dirigeixen les empreses tenen una responsabilitat immensa i han de rebre una lògica i adequada compensació per això, igual que les persones que tenen habilitats i coneixements especialitzats, que desenvolupen productes i tecnologies de les quals tots ens beneficiem o les que assumeixen els riscos de fer inversions que afavoreixen el progrés.

No obstant això, al mateix temps, els beneficis econòmics que perceben determinades persones són tan aclaparadors que difícilment es pot defensar que els seus ingressos i riquesa són un just reflex de la seva productivitat i del valor afegit que aporten. Al 2015, 62 persones posseïen la mateixa riquesa que la meitat de la població mundial -3.600 milions d'habitants del planeta-, i la seva riquesa conjunta s'havia incrementat en una mica més de 500 milions de dòlars en els últims cinc anys. L'any passat, Oxfam va calcular que la taxa de rendibilitat mitjana dels mil·lionaris és del 5,3%, la qual cosa vol dir que els més rics guanyen 5 milions de dòlars al dia només en concepte d'interessos.²¹⁰ Al Regne Unit, la remuneració dels directius de les empreses incloses en l'índex FTSE 350²¹¹ s'ha incrementat en més del 250% entre els anys 2000 i 2013, aproximadament cinc vegades més ràpid que els dividendes dels seus accionistes. Segons les dades del High Pay Centre, la relació entre el pagament d'incentius als llocs directius de les empreses i el rendiment obtingut pels accionistes és mínima, la qual cosa constitueix una prova més que les remuneracions individuals estan desvinculades del valor afegit.²¹² Als molt rics els va molt bé. Es preveu que el 2018 hi haurà més de 18 persones bilionàries a tot el món, amb control sobre uns actius financers personals per valor de prop de 76 bilions de dòlars, una xifra que supera en un 49% els nivells actuals i que multiplica per més de dos el seu nivell més baix posterior a la crisi; els mercats emergents suposaran aproximadament el 42% de la riquesa mil·lionària a nivell mundial.²¹³

La gestió intel·ligent de la riquesa i l'arquitectura financera que la facilita també contribueixen que els més rics incrementin els seus beneficis econòmics, però de manera que aquest increment està totalment desvinculat de qualsevol tipus d'activitat productiva i a través d'uns mecanismes que exclouen el conjunt de la ciutadania, i especialment els més pobres. La gestió patrimonial és un sector en alça, que engloba activitats com el trasllat de fons a jurisdiccions de baixa imposició o protegides pel secret bancari. Així, aquestes activitats que, en lloc d'aportar valor a la societat, tracten proactivament d'evadir impostos, suposen un cost directe per a aquesta societat, ja que minven els ingressos que els governs necessiten per finançar els serveis públics. Donada la seva opacitat i (en alguns casos) el seu caràcter il·legal, és difícil calcular l'envergadura d'aquestes activitats, però s'estima que el 8% del patrimoni financer individual, 7,6 bilions de dòlars en total, es troba ocult en paradisos fiscals, fet que implica una pèrdua de 190.000 milions de dòlars l'any en ingressos tributaris. Es calcula que fins al 30% del patrimoni financer d'Àfrica es troba en paradisos fiscals,²¹⁴ la qual cosa comporta per als països africans una pèrdua fiscal estimada de 14.000 milions de dòlars l'any. Aquesta quantitat seria suficient per garantir l'atenció sanitària a mares i nens, la qual cosa podria salvar la vida de quatre milions de nens a l'any,²¹⁵ i permetria contractar professors suficients per escolaritzar tots els nens i nenes africans.²¹⁶ S'estima que la suma dels ingressos fiscals que perden Àfrica,

Àsia i Amèrica Llatina a causa de la riquesa oculta en paradisos fiscals ascendeix a aproximadament 70.000 milions de dòlars anuals.

Els gestors patrimonials ja consideren que l'enduriment de les normatives relatives a la utilització de paradisos fiscals i a les obligacions en matèria de transparència constitueix "un repte".²¹⁷ Tanmateix, s'ha de fer molt més per esmenar els buits legals que permeten la manipulació del sistema per part dels més rics, així com per impulsar sistemes fiscals més progressius que garanteixin que els que tenen més paguin més, sense els quals és difícil garantir que tots els ciutadans tinguin accés als serveis públics bàsics que necessiten.

Les relacions personals poden ser importants per mantenir i incrementar el poder econòmic d'algunes persones, que aprofiten els seus contactes per trobar una nova feina, guanyar un contracte o rebre un tracte de favor per a si mateixos o per a la seva empresa. S'ha demostrat l'existència de les anomenades "portes giratòries": casos en què determinades persones ocupen al mateix temps responsabilitats dins de les empreses, organismes reguladors o altres entitats; o persones que passen d'ocupar una responsabilitat al sector públic a un càrrec en una empresa privada dins el sector, amb l'objectiu d'obtenir avantatges. Els presidents de les empreses determinen els salaris dels membres de les juntes directives en funció de la remuneració dels directius d'altres empreses, i tots ells estan més que disposats a apujar-se el sou entre si. Així, els presidents de les empreses sempre contracten els mateixos consultors perquè els assessorin sobre les estructures salarials, i aquests sempre suggereixen als directius que mereixen guanyar més.²¹⁸ De la mateixa manera, els presidents de les empreses poden planificar estratègicament la divulgació de notícies positives sobre l'empresa perquè coincideixin amb els mesos en què la seva participació en el capital pot ser revocada.

Evidentment, les organitzacions poden distribuir els seus beneficis econòmics de forma més equitativa, cosa que és més probable amb la presència de sindicats forts.²¹⁹ Una distribució més justa no només beneficia els treballadors d'una organització, sinó també els seus propietaris, en la mesura que el compromís dels treballadors repercuteix positivament en la productivitat laboral.²²⁰ L'acció col·lectiva en el mercat de les verdures a Tanzània, per exemple, no només promou l'autonomia de les treballadores, majoritàriament dones, i millora els seus ingressos, sinó que també és beneficiosa per al benestar de les seves famílies i comunitats.²²¹ Les organitzacions de productors i les cooperatives que pertanyen als seus membres i estan controlades per aquests,²²² ofereixen un model empresarial alternatiu que no es caracteritza per les jerarquies verticals ni l'ànim de lucre, la qual cosa permet una distribució més equitativa dels beneficis que, al seu torn, contribueix a reduir tant les desigualtats econòmiques i de gènere com la pobresa.²²³

3 D'ECONOMIES EXLOENTS A LA INCLUSIÓ I LA JUSTÍCIA

Aquest informe reconeix que l'economia global ha crescut, però, a mesura que els ingressos i la riquesa han deixat de reflectir la productivitat i el valor afegit real, les persones que treballen dur, però que no ocupen posicions de poder econòmic i polític, hi han sortit perdent. La participació en la renda nacional dels ingressos derivats del treball en comparació amb la dels rendiments del capital està en declivi, la bretxa entre els salaris i la productivitat està creixent i la desigualtat d'ingressos està frenant el creixement general de l'economia, perjudicant encara més les persones més pobres i evitant així que milions de persones puguin sortir de la pobresa.

Cal una estratègia múltiple per reequilibrar el poder dins de les economies mundials i nacionals, que atorgui poder a les persones que actualment estan excloses i mantingui la influència dels rics i poderosos en escac. Només així es pot aconseguir que les economies funcionin millor a favor dels interessos de la majoria de les persones, i en particular de les persones més pobres. Són els que més profit obtindrien si es produís una distribució més justa dels ingressos i la riquesa. Els governs han de treballar per a les persones, atenent la voluntat de la ciutadania, en lloc d'anteposar els interessos de les grans empreses. Perquè un govern sigui plenament eficaç, ha de fer front a la desigualtat extrema. L'interès públic hauria de ser el principi rector de tots els acords globals, així com de les polítiques i estratègies nacionals.

Per aconseguir-ho, Oxfam formula les recomanacions següents:

- **Pagar als treballadors i treballadores un salari digne i reduir les bretxes amb les remuneracions dels alts directius:** Les grans empreses estan registrant beneficis rècord a tot el món i les remuneracions dels alts executius s'han disparat, mentre que massa persones no tenen un salari digne i unes condicions de treball decents. Entre els compromisos concrets que s'han de realitzar hi ha: els salaris mínims s'han d'eleva fins que es converteixin en salaris dignes, assegurant una total transparència sobre la ràtio salarial i la protecció del dret d'associació i de vaga dels treballadors.
- **Fomentar la igualtat econòmica i els drets de les dones:** La política econòmica ha de fer front de manera conjunta a la desigualtat econòmica i a la discriminació de gènere. Entre els compromisos concrets que s'han de realitzar hi ha: compensar el treball de cures no remunerat; acabar amb la bretxa salarial entre homes i dones; afavorir la igualtat entre homes i dones en els drets d'herència i successió, així com sobre la propietat de la terra; recollida d'informació per avaluar els impactes de la política econòmica sobre nenes i dones.
- **Mantenir sota control la capacitat d'influència de les elits més poderoses:** Treballar amb fermesa per garantir que els processos de formulació de polítiques es facin més democràtics i menys propensos a la captura per interessos creats. Entre els compromisos concrets que s'han de realitzar hi ha: la creació de registres públics obligatoris de les activitats de lobby i

l'establiment de normes més estrictes sobre els conflictes d'interessos; garantir la divulgació pública, gratuïta i accessible d'informació de qualitat sobre els processos administratius i pressupostaris; la reforma del marc normatiu, especialment pel que fa a la transparència de la funció pública, delimitant la participació del sector empresarial en el finançament de les campanyes electorals, i aplicant mesures per posar fi a les portes giratòries entre les grans empreses i els governs.

- **Modificar el sistema mundial d'investigació i desenvolupament (R + D) i de fixació dels preus dels medicaments per garantir l'accés de totes les persones a medicaments adequats i assequibles:** La dependència de la propietat intel·lectual com a únic estímul per a la R + D atorga a les grans empreses farmacèutiques el monopoli de l'elaboració dels medicaments i la fixació dels seus preus, la qual cosa incrementa les diferències entre rics i pobres, a més de posar vides en perill. Entre els compromisos concrets que s'han de realitzar hi ha: negociar un nou tractat mundial sobre R + D; incrementar la inversió en medicaments, inclosos els genèrics a preus assequibles, i excloure les normes de propietat intel·lectual dels acords comercials. Les empreses farmacèutiques apelen al cost de la R + D per justificar els elevats preus dels medicaments, sense prendre en consideració que, sovint, la investigació primària i fins i tot alguns assaigs clínics es financen amb diners públics. El finançament d'R + D ha de deslligar-se de la fixació dels preus dels medicaments a fi d'acabar amb els monopolis de les empreses; així mateix, s'ha de garantir un finançament suficient per a la R + D dels tractaments més necessaris, i que els medicaments resultants siguin assequibles per a totes les persones que els necessitin.
- **Distribuir l'esforç fiscal de manera justa i equitativa:** Hi ha massa riquesa concentrada en mans d'una minoria. Són els ciutadans els que suporten el gruix de la càrrega fiscal, mentre les persones i empreses més riques aporten menys del que haurien. Els governs han d'adoptar mesures conjuntes per corregir aquest desequilibri. Entre els compromisos concrets que s'han de realitzar hi ha: traslladar la càrrega tributària del treball i el consum cap a la riquesa i el capital; millorar la transparència sobre els incentius fiscals, i recuperar un gravamen sobre la riquesa.
- **Combatre la desigualtat a través d'una despesa pública progressiva:** donant prioritat a aquelles polítiques, pràctiques i despeses que permetin incrementar el finançament destinat a uns serveis de salut i educació públics i gratuïts, per així lluitar contra la pobresa i la desigualtat a nivell nacional; abstenint-se d'aplicar reformes de mercat inviables i d'eficàcia no demostrada en els sistemes públics de salut i educació, i ampliant la prestació pública de serveis bàsics (en lloc de la privada).

De manera prioritària, Oxfam insta els líders mundials que posin fi a l'era dels paradisos fiscals i als seus efectes nocius per a la humanitat.

Aquest informe ha examinat com els rics i poderosos han utilitzat els sistemes i les estructures econòmiques en el seu propi benefici a costa d'excloure d'altres. Aquesta dinàmica es fa més evident en els sistemes fiscals, on grans empreses i grans fortunes busquen de manera activa com reduir la seva càrrega fiscal mitjançant l'ús de complexos mecanismes comptables i dels buits legals internacionals: amb això, augmenten els seus guanys, canalitzant els beneficis cap als propietaris del capital en comptes de fer-ho cap a la societat en general. Però la societat necessita els ingressos fiscals per finançar infraestructures i

serveis públics essencials, dels quals també depenen aquestes empreses i individus. L'existència de paradisos fiscals, en particular, permet que s'escapin fluxos d'ingressos i de riquesa fora de les fronteres nacionals, sota una gran opacitat i escapant del pagament d'impostos. És una forma de fer legal que els rics es mantinguin rics, però que frena la redistribució de la riquesa necessària per reduir la desigualtat i beneficiar el conjunt de la societat. Els paradisos fiscals són una injustícia que soscava els principis progressistes sobre els quals s'erigeixen la majoria dels sistemes fiscals. Fins que les regles no canviïn i s'aconsegueixi un sistema fiscal internacional just, l'evasió i l'elusió fiscal continuaran drenant els pressupostos públics i soscant la capacitat dels governs per fer front a la desigualtat. Canviar aquesta situació requereix una coordinació global.

Cal que tots els governs es comprometin a llançar una segona generació de reformes fiscals que posi fi de manera efectiva a les pràctiques fiscals perjudicials en la fiscalitat de les grans empreses, i cal aconseguir-ho de manera que beneficiï tots els països per igual. Entre els compromisos concrets que s'han de fer hi ha:

- Mesures definitives contra els paradisos fiscals i els règims fiscals perjudicials que faciliten l'evasió i elusió fiscal, i posar fi a la carrera a la baixa en la fiscalitat empresarial. Aquest enfocament requereix que tots els països -inclosos els països en desenvolupament - participin en peu d'igualtat.
- Posar fi a la carrera a la baixa i a la proliferació d'incentius fiscals improductius que resulten perjudicials: mitjançant una major transparència dels incentius oferts a les empreses multinacionals (incloent exempcions i exoneracions fiscals, i tot tipus de rebaixa fiscal que afecti l'impost de societats, l'IVA i els aranzels duaners). Abans d'aprovar qualsevol política d'incentius, s'ha de fer una anàlisi de cost-benefici per mesurar l'impacte social. El clima per a la inversió es pot millorar sovint a través de mesures més eficaces que els incentius fiscals.
- Promoure la transparència fiscal a tot el món exigint a les companyies multinacionals que elaborin informes país-per-país, accessibles públicament, per a cada país on operen, incloent una relació dels seus empleats, actius físics, vendes, beneficis i impostos (deguts i pagats), de manera que pugui realitzar-se una valoració precisa de si estan pagant la seva part justa d'impostos allà on realment operen.

Per acabar amb l'era dels paradisos fiscals en què domina l'opacitat, els governs han de garantir:

- l'establiment de registres públics dels beneficiaris reals i últims de totes les empreses, fundacions, comptes bancaris i fons fiduciaris;
- la posada en marxa d'un sistema multilateral d'intercanvi automàtic d'informació fiscal, que inclogui els països en desenvolupament sense compromisos de reciprocitat (és a dir, sense l'obligació d'enviar la seva informació fins que hagin adquirit la capacitat de fer-ho).
- Al final, tots els governs, han d'establir les bases per crear un organisme fiscal mundial en què participin tots els països en igualtat de condicions

NOTES

- 1 Credit Suisse (2015) "Global Wealth Databook 2015". Total de la riquesa neta a un tipus de canvi constant (milers de milions de dòlars americans). <http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=C26E3824-E868-56E0-CCA04D4BB9B9ADD5>
- 2 Font: càlculs d'Oxfam basats en la base de dades del grup d'experts mundials sobre distribució dels ingressos (World Panel Income Distribution; LM-WPID) de Lakner-Milanovic (2013). Creat per C. Lakner and B. Milanovic (2013) "La distribució global de l'ingrés des de la caiguda del mur de Berlín a la gran recessió", Banc Mundial. Les dades de 2011 provenen de correspondència personal amb B. Milanovic al setembre de 2015.
- 3 G. Zucman (2014) "Taxing Across Borders: Tracking Personal Wealth and Corporate Profits", Journal of Economic Perspectives. <http://gabriel-zucman.eu/files/Zucman2014JEP.pdf>
- 4 Fonts: Les dades sobre la riquesa del 50% més pobre de la població estan extretes del "Global Wealth Databook 2015" de Credit Suisse. Les dades sobre la riquesa neta de les 62 persones més riques del món procedeixen de la llista anual de multimilionaris elaborada per Forbes.
- 5 C. Gonzales, S. Jain-Chandra, K. Kochhar, el Sr. Newiak and T. Zeinullayev (2015) "Catalyst for Change: Empowering Women and Tackling Income Inequality". FMI. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2015/sdn1520.pdf>
- 6 T. Gore (2015) "La desigualtat extrema de les emissions de carboni. Per què l'acord sobre el clima de París ha d'anteposar els interessos de les persones més pobres, vulnerables i que generen menys emissions de carboni" Oxfam, <http://oxf.am/Ze4e>
- 7 La llista Fortune 500 és una llista publicada cada any per la revista *Fortune* amb un rànquing de les 500 empreses de capital nord-americà que cotitzen en borsa, en funció del seu volum de vendes.
- 8 M. Cohn (2013) "Tax Avoidance Seen es a Human Rights Violation", Accounting Today. <http://www.accountingtoday.com/news/Tax-Avoidance-Human-Rights-Violation-68312-1.html>
- 9 En aquest informe, vam optar per utilitzar el terme "milmilionari" (en anglès "billionaire") per referir-nos a les persones que tenen més de 1.000 milions de dòlars. És a dir, són persones que tenen més riquesa que els "multimilionaris" (que tenen més d'un milió de dòlars). En altres paraules, hi ha molts més multimilionaris que milmilionaris.
- 10 OECD (2012) "Informe de l'OCDE sobre el panorama de l'ocupació al 2012", OCDE. Capítol 3, "Labour losing to capital: what explains the Declining labour share?". <http://www.oecd.org/els/employmentoutlook-previouseditions.htm>
- 11 Els càlculs inclosos en aquest paràgraf s'obtenen a partir de l'anàlisi realitzada per Oxfam dels indicadors del desenvolupament mundial (2015) del Banc Mundial. <http://databank.worldbank.org>. Xifra de 2014 en dòlars americans. Les comparacions temporals en dòlars americans en paritat constant de 2005.
- 12 Anàlisi realitzada per Oxfam dels indicadors del desenvolupament mundial (2015) del Banc Mundial. Increment del PIB (% anual). <http://databank.worldbank.org>.
- 13 C. Lakner i B. Milanovic (2013) "La distribució global de l'ingrés des de la caiguda del mur de Berlín a la gran recessió", Banc Mundial, Document de treball del Banc Mundial sobre investigacions relatives a polítiques de desenvolupament (num. 6719). http://www-wds.worldbank.org/serlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/12/11/000158349_20131211100152/Rendered/PDF/WPS6719.pdf
- 14 Grup del Banc Mundial (2015) "Informe de seguiment mundial 2014-2015: Acabar amb la pobresa i compartir la prosperitat", Washington, DC: Banc Mundial. http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/gmr/gmr2014/GMR_2014_Full_Report.pdf
- 15 Íbid.
- 16 Plataforma de coneixement per al desenvolupament sostenible de les Nacions Unides. "Eradicar la pobresa en totes les seves formes a tot el món". <https://sustainabledevelopment.un.org/?menu=1300>
- 17 El valor real d'aquesta riquesa era de 117 bilions de dòlars l'any 2000, la qual cosa equival a aproximadament 160 bilions de dòlars a preus de 2015.
- 18 Credit Suisse (2015) "Global Wealth Databook 2015". Total de la riquesa neta a un tipus de canvi constant (milers de milions de dòlars americans). <http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=C26E3824-E868-56E0-CCA04D4BB9B9ADD5>
- 19 Íbid.
- 20 Els càlculs d'aquest paràgraf s'obtenen a partir de l'anàlisi d'Oxfam basat en la base de dades del grup d'experts mundials sobre distribució dels ingressos (World Panel Income Distribution; LM-WPID) de Lakner-Milanovic (2013). <https://www.gc.cuny.edu/Page-Elements/Academics-Research-Centers-Initiatives/Centers-and-Institutes/Luxembourg-Income-Study-Center/Branko-Milanovic,-Senior-Scholar/Datasets>. Creat per C. Lakner and B. Milanovic (2013), "La distribució global de l'ingrés", op.cit. Les dades de 2011 provenen de correspondència personal amb B. Milanovic al setembre de 2015.
- 21 Si bé l'índex de Gini a nivell mundial mostra un lleuger descens en els últims anys, les dades demostren que aquest pot ser degut parcialment o enterament que s'han infravalorat els ingressos més alts de les escales nacionals de distribució de l'ingrés. Vegeu Lakner, C., & Milanovic, B. (2013). "La distribució global de l'ingrés des de la caiguda del mur de Berlín a la gran recessió", Banc Mundial, Document de treball del Banc Mundial

sobre investigacions relatives a polítiques de desenvolupament (núm. 6719).

https://www.gc.cuny.edu/CUNY_GC/media/CUNY-Graduate-Center/PDF/Centers/LIS/Milanovic/readings/2.1/lakner_milanovic.pdf

- 22 C. Avui i E. Samman (2015) "What if Growth had been es Good for the Poor es Everyone Else?", London: Overseas Development Institute (ODI). <http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9655.pdf>
- 23 Íbid.
- 24 M. Cruz, J. Foster, B. Quillin i P. Schellekens (2015) "Acabar amb la pobresa extrema i compartir la prosperitat: progressos i polítiques", Nota d'investigació sobre polítiques del Banc Mundial: PRN / 15/03, Grup del Banc Mundial. <http://pubdocs.worldbank.org/pubdocs/publicdoc/2015/10/109701443800596288/PRN03-Oct2015-TwinGoals.pdf>
- 25 El llindar de pobresa extrema equival als ingressos, expressats en dòlars, necessaris per pagar els productes bàsics essencials per al sosteniment i les supervivència, en funció dels llindars de pobresa de 15 països en desenvolupament. El llindar de la pobresa extrema es va actualitzar al 2015 -1,90 dòlars per persona i dia, en Paritat de Poder Adquisitiu de 2011 (USD, dòlars americans). Això eleva el llindar de la pobresa extrema d'1,25 dòlars, que es basava en preus de 2005.
- 26 C. Lakner, M. Negre i E.B. Prydz (2014) "Twinning the Goals: How Can Promoting Shared Prosperity Help to Redueix Global Poverty?", Document de treball del Banc Mundial sobre investigacions relatives a polítiques de desenvolupament (núm. 7106). http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2014/11/13/000158349_20141113090851/Rendered/PDF/WPS7106.pdf
- 27 E. Dabla-Norris, K. Kochhar, F. Ricka, N. Suphaphiphat i E. Tsounta (2015) "Causes i conseqüències de la desigualtat d'ingrés: una perspectiva global". Fons Monetari Internacional. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2015/sdn1513.pdf>
- 28 Nacions Unides (2015) "Objectiu 10: Reduir la desigualtat de i entre els països". <http://www.un.org/sustainabledevelopment/inequality/>
- 29 C. Avui (2015) "Leaving No One Behind: The Impact of Pro-Poor Growth", London: ODI. <http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9919.pdf>
- 30 Al 1988, els ingressos totals del 10% més ric de la població del Brasil superaven en 166.000 milions de dòlars els del 50% més pobre. Entre 1988 i 2011, els ingressos del 10% més ric de la població van passar de 218.000 milions a 412.000 milions de dòlars (89%), mentre que els del 50% més pobre van augmentar a un ritme molt més gran, passant de 51.000 milions a 164.000 milions de dòlars (220%). Malgrat aquest ritme de creixement més ràpid, en termes absoluts la bretxa entre el 50% més pobre de la població i el 10% més ric, que posseeix 412.000 milions de dòlars, s'ha incrementat en 248.000 milions de dòlars (totes les xifres estan expressades en PPA de 2005).
- 31 És probable que es tracti d'un càlcul conservador. Per a més informació, podeu consultar la nota metodològica adjunta, <http://oxf.am/ZniS>
- 32 D. Hardoon (2015) "Riquesa: tenir-ho tot i voler més", Oxford: Oxfam. https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/ib-wealth-having-all-wanting-more-190115-en.pdf
- 33 Al 2015, la riquesa total de l'1% més ric de la població va ascendir a 125 bilions de dòlars, de manera que a cadascuna de les 72 milions de persones que es troben entre l'1% més ric de la població li correspondrien aproximadament 1,7 bilions de dòlars. La riquesa total en mans del 90% més pobre de la població era de 31 bilions de dòlars, de manera que a cadascuna de les 648 milions de persones dins d'aquest grup li correspondrien aproximadament 5.000 dòlars. Càlcul de Oxfam basat en Credit Suisse (2015) "Global Wealth Databook 2015". <http://publications.credit-suisse.com/tasks/render/file/index.cfm?fileid=C26E3824-E868-56E0-CCA04D4BB9B9ADD5>
- 34 Al 2010, la riquesa total del 50% més pobre de la població ascendia a 2,6 bilions de dòlars, la qual cosa equival a aproximadament 2,8 bilions de dòlars en preus de 2015. Al 2015, la riquesa total del 50% més pobre de la població ascendia a 1,7 bilions de dòlars. Dades extreptes del Credit Suisse Global Wealth Databook de 2014 i 2015.
- 35 Nou càlcul d'Oxfam a partir d'una estadística presentada inicialment en R. Fuentes-Neva i N. Galasso (2014) "Governar per a les elits; Segrest democràtic i desigualtat econòmica", Oxford: Oxfam. <https://www.oxfam.org/en/research/working-few>
- 36 C. Gonzales, S. Jain-Chandra, K. Kochhar, M. Newiak i T. Zeinullayev (2015) "Catalyst for Change: Empowering Women and Tackling Income Inequality" FMI. <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2015/sdn1520.pdf>
- 37 R. Wilkinson i K. Pickett (2010) Desigualtat: una anàlisi de la (in) felicitat col·lectiva, Londres: Penguin, pàg.59.
- 38 ONU Dones (2015) "El progrés de les dones en el món 2015-16 Transformar les economies per realitzar els drets" http://progress.unwomen.org/en/2015/pdf/UNW_progressreport.pdf
- 39 Forbes (2015) "Els milmilionaris del món". <http://www.forbes.com/billionaires/list/#version:static>, Filtrat per "Dones": <http://www.forbes.com/billionaires/list/> - versió: static_tab: women
- 40 Departament d'Estadística de les Nacions Unides (2015) "Les dones en el món 2015: d'un cop d'ull", Nova York: UN DESA. <http://unstats.un.org/unsd/gender/docs/WW2015 at a Gance.pdf>
- 41 D. Ukhova (2015) "Gender Inequality and inter-household economic inequality in Emerging Economies: una exploració the relationship", Gender & Development, 23: 2, 241-259. <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13552074.2015.1055082>

- 42 OCDE (2012) "OCDE: Les perspectives de l'ocupació de 2012", Capítol 3, "Labour Losing to Capital: What explains the Declining Labour Share?", <http://www.oecd.org/els/employmentoutlook-previouseditions.htm>
- 43 C. Lakner, M. Negre, E.B. Prydz (2014) "Twinning the Goals: How Can Promoting Shared Prosperity Help to Reduce Global Poverty?", Op. cit.
- 44 E. Dabla-Norris, K. Kochhar, F. Ricka, N. Suphaphiphat i E. Tsounta (2015) "Causes i conseqüències de la desigualtat d'ingressos: una perspectiva global", op. cit.
- 45 Nacions Unides (2015) "Adopció de l'Acord de París", <http://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/l09.pdf>
- 46 Oxfam, (2015) "La desigualtat extrema de les emissions de carboni. Per què l'acord sobre el clima de París ha d'anteposar els interessos de les persones més pobres, vulnerables i que generen menys emissions de carboni", <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/extreme-carbon-inequality-why-the-paris-climate-deal-must-put-the-poorest-lowes-582545>
- 47 L. Karabarbounis i B. Neiman (2013) The Global Decline of the Labor Share. <http://sites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic1259555.files/Papers%20Spring%202014/NEIMAN%20Brent%20March%202014.pdf>. Publicat com L. Karabarbounis i B. Neiman (2013) "The global decline of the tasca share", The Quarterly Journal of Economics (2014), 61-103, Oxford University Press.
- 48 T. Piketty (2014) El capital al S.XXI, Cambridge: Harvard University Press.
- 49 OCDE (2012) "OCDE: Les perspectives de l'ocupació de 2012", OCDE Publishing. Capítol 3, "Labour Losing to Capital: What explains the Declining Labour Share?" [Http://www.oecd.org/els/employmentoutlook-previouseditions.htm](http://www.oecd.org/els/employmentoutlook-previouseditions.htm)
- 50 I. van Staveren i R. van der Hoeven (2012) "Global Trends in Labour Market Inequalities, Exclusion, Insecurity and Civic Activism. Background paper for the Democratic Governance Report by UNDP ", Institute of Social Studies (Institut d'Estudis Socials). http://www.indsocdev.org/resources/UNDP_DGR_backgroundpaper.pdf
- 51 Íbid.
- 52 Càlcul d'Oxfam basat en les dades de R.C. Feenstra, R. Inklaar i M.P. Timmer (2015) "The Next Generation of the Penn World Table", propera American Economic Review, que pot descarregar-se a: <http://www.ggdcc.net/pwt>
- 53 OCDE (2012) "OCDE: Les perspectives de l'ocupació de 2012", Capítol 3, "Labour Losing to Capital: What explains the Declining Labour Share?", Op. cit.
- 54 J. Bivens i L. Mishel (2015) "Understanding the Historic Divergence between Productivity and a Typical Worker's Pay: Why It Matters and Why It's Real", Washington DC: Economic Policy Institute (Institut de Polítiques Econòmiques). <http://www.epi.org/publication/understanding-the-historic-divergence-between-productivity-and-a-typical-workers-pay-why-it-matters-and-why-its-real/>
- 55 Dades de l'Oficina d'Estadística de la Unió Europea (2013). Luxemburg: Eurostat. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tesov110&plugin=1>
- 56 R. Wilshaw, S. Hamilton, J. Theroux-Séguin i D. Gardener (2015) "In Work But Trapped in Poverty: A summary of five studies conducted by Oxfam, with updates on progress along the road to a living wage". Oxford: Oxfam. <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/in-work-but-trapped-in-poverty-a-summary-of-five-studies-conducted-by-oxfam-wit-578815>
- 57 Íbid.
- 58 Íbid.
- 59 Departament d'Estadística de les Nacions Unides (2015) "Les dones en el món 2015: d'un cop d'ull", op. cit.
- 60 McKinsey & Company (2015) "The Power of Parity: How Advancing Women's Equality Can Add \$ 12 Trillion to Global Growth ". http://www.mckinsey.com/insights/growth/how_advancing_womens_equality_can_add_12_trillion_to_global_growth
- 61 ONU Dones (2015) "El progrés de les dones en el món 2015-16. Transformar les economies per realitzar els drets ". http://progress.unwomen.org/en/2015/pdf/UNW_progressreport.pdf
- 62 P. Telles (2013) "Brazil: Poverty and Inequality. Where to next? ", Oxfam, <http://csnbricsam.org/brazil-poverty-andinequality-where-to-next>
- 63 ONU Dones (2015) "El progrés de les dones en el món 2015-16. Transformar les economies per realitzar els drets ". <http://progress.unwomen.org/en/2015/pdf/ch2.pdf>
- 64 Organització Mundial del Treball (OIT) (2015) "Perspectives socials i de l'ocupació en el món. Tendències 2015". Ginebra: Oficina Internacional de l'Ocupació. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_337069.pdf
- 65 ONU Dones (2015) "El progrés de les dones en el món 2015-16. Transformar les economies per realitzar els drets ", op. cit.
- 66 Canyelles, C., (2014), "Minimum Wage and informality in Ecuador", Universitat de les Nacions Unides <https://www.wider.unu.edu/sites/default/files/wp2014-006.pdf>
- 67 Play Fair, "Workers' Rights: Freedom of Association Protocol" .<http://www.play-fair.org/media/index.php/workers-rights/foa-protocol/>
- 68 IndustriALL (2015) "Industry bargaining for living wages "" <http://www.industrial-union.org/industry-bargaining-for-living-wages>
- 69 R. Wilshaw et al. (2015) "In Work But Trapped in Poverty", Oxfam, <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/in-work-but-trapped-in-poverty-a-summary-of-five-studies-conducted-by-oxfam-wit-578815>, Page 9-12

- 70 Living Wage Foundation, "Living wage employers". <http://www.livingwage.org.uk/employers>
- 71 OIT "Informe mundial sobre salaris 2014-2015: Salaris i desigualtat d'ingressos", http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_324678.pdf
- 72 J. Page (2015) "What President Obama did not see on his trip to Africa". Brookings, Africa in Focus. <http://www.brookings.edu/blogs/africa-in-focus/posts/2015/07/28-obama-africa-page?rssid=Africa+in+Focus>
- 73 Íbid.
- 74 OIT (2015) "Perspectives socials i de l'ocupació en el món: Tendències 2015", op. cit.
- 75 Íbid.
- 76 OECD (2012) OCDE (2012) "OCDE: Les perspectives de l'ocupació de 2012", Capítol 3, "Labour Losing to Capital: What explains the Declining Labour Share?", Op. cit.
- 77 L. Mishel i A. Davis (2015) "Top Ceos Make 300 Times More than Typical Workers: Pay Growth Surpasses Stock Gains and Wage Growth of Top 0.1 Percent". Economic Policy Institute (EPI) Issue Brief # 399. Washington DC: EPI. <http://s3.epi.org/files/2015/top-ceos-make-300-times-more-than-typical-workers.pdf>
- 78 Catalyst (2015) "Women CEO of the S & P 500". <http://www.catalyst.org/knowledge/women-ceos-sp-500>
- 79 L. Mishel i A. Davis (2015) "Top Ceos Make 300 Times More than Typical Workers: Pay Growth Surpasses Stock Gains and Wage Growth of Top 0.1 Percent", op. cit.
- 80 Bebchuk, L., i Fried, J., (2004) "Pay without Performance: The Unfulfilled Promise of Executive Compensation".
- 81 Piketty, T., Saez, I., i Stantcheva, S., (2014) "Optimal taxation of top labour incomes: A tale of three elasticities". American Economic Journal. <http://www.ucl.ac.uk/~uctp39a/PikettySaezStantchevaAEJ2014.pdf>
- 82 Anàlisi de dades realitzat per l'Institut de Política Econòmica (*Economic Policy Institute*, EPI) a partir de la base de dades Compustat s ExecuComp, dades econòmiques de la Reserva Federal (FRED) del Banc de la Reserva Federal de St Louis, el programa d'estadístiques d'ocupació actuals, i les taules NIPA de l'Oficina d'Anàlisi Econòmica, i reflectit en l'informe "Top CEO Make 300 Times More than Typical Workers". Inclou el valor de les opcions de compra d'accions exercides durant un determinat any, el salari, les primes, les subvencions d'accions restringides, el pagament d'incentius a llarg termini dels directors generals de les principals 350 empreses nord-americanes.
- 83 PWC, (2013), "Companies Act 2013: Key highlights and analysis" <https://www.pwc.in/assets/pdfs/publications/2013/companies-act-2013-key-highlights-and-analysis.pdf>
- 84 M. Karnik (2015) "Some Indian CEO make more than 400 times what their employees are paid". Quartz, Índia. <http://qz.com/445350/heres-how-much-indian-ceos-make-compared-to-the-median-employee-salary/>
- 85 R. Costanza, M. Hart, S. Posner i J. Talberth (2009) "Beyond GDP: The Need for New Measures of Progress", Boston University. <http://www.bu.edu/pardee/files/documents/PP-004-GDP.pdf>
- 86 A. SmITH (1776) La riquesa de les nacions.
- 87 J. Stiglitz (2008) The Washington Consensus Reconsidered: Towards a New Global Governance. Oxford: Oxford University Press. <http://intldept.uoregon.edu/wp-content/uploads/2015/03/Yarris-Joya-5.1.15-Brown-Bag-Article.pdf>
- 88 Íbid.
- 89 R. Assaad i M. Arntz (2005) "Constrained geographical mobility and gendered labour market outcomes under structural adjustment: evidence from Egypt", World Development, 33 (2005): 3, págs.431-54.
- 90 Segons la comparació entre el salari dels directors executius amb seu al Regne Unit i el salari dels treballadors del sector tèxtil a Bangla Desh. Bloc de Rachel Wilshaw, What would it take to deliver a living wage in global supply chains? (Què caldria per pagar uns salaris dignes a les cadenes de subministrament mundials?) <http://policy-practice.oxfam.org.uk/blog/2014/12/how-companies-can-deliver-living-wages-in-global-supply-chains>
- 91 High Pay Centre (2015) "Executive pay continues to climb at expense of ordinary workers". <http://highpaycentre.org/pubs/new-high-pay-centre-report-executive-pay-continues-to-climb-at-expense-of-o>
- 92 R. Solow (2015) "The Future of Work: Why Wages Are not Keeping Up", Pacific Standard. <http://www.psmag.com/business-economics/the-future-of-work-why-wages-arent-keeping-up>
- 93 The Economist (2014) "The countries where politically connected businessmen are most likely to prosper". <http://www.economist.com/news/international/21599041-countries-where-politically-connected-businessmen-are-most-likely-prosper-planet>
- 94 Íbid.
- 95 D. Jacobs (2015) "Extreme Wealth is Not Merited", Oxfam Discussion Paper, Oxfam
- 96 M. Walton i A. Gandhi (2014) 'Where Do Índia' s Billionaires Get Their Wealth? ', Economic & Political Weekly, Vol. 47. Núm. 40. <http://www.michaelwalton.info/wp-content/uploads/2012/10/Where-Do-Indias-Billionaires-Get-Their-Wealth-Aditi-Walton.pdf>
- 97 Esquivel Hernandez, G., (2015), "Desigualtat extrema a Mèxic. Concentració del poder econòmic i polític ", Oxfam Mèxic, <http://cambialasreglas.org/images/inequality.pdf>
- 98 Íbid.
- 99 R. Fuentes-Neva i N. Galasso (2014) "Governar per a les elits", Op. cit.
- 100 Aquest cercle es descriu com un marc institucional en Acemoglu, D, and Robinson, J., (2014) "The Rise and

- Decline of General Laws of Capitalism", <http://economics.mit.edu/files/10422>
- 101 JAUMOTTE, F., Osorio Buitron, C., (2015) "Inequality and labour market institutions", IMF staff paper (document de l'FMI), <http://www.imf.org/external/pubs/ft/sdn/2015/sdn1514.pdf>
- 102 Lustig, N., Pessino, C., Scott, J., (2013), "L'impacte del sistema tributari i de la despesa social sobre la desigualtat i la pobresa a Argentina, Bolívia, Brasil, Mèxic, Perú i Uruguai: Un panorama general", Commitment to equity, http://www.commitmenttoequity.org/publications_files/CEQWPNo13%20Lustig%20et%20al.%20Overview%20Arg,Bol,Bra,Mex,Per,Ury%20April%202013.pdf
- 103 Martinez-Vazquez, J., Vulovic, V., Moreno Dodson, B., (2014), "The Impact of Tax and Expenditure Policies on Income Distribution: Evidence from a Large Panell of Countries", http://scholarworks.gsu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1036&context=econ_facpub
- 104 Els paradisos fiscals són jurisdiccions o territoris que han adoptat internacionalment marcs jurídics i tributaris que permeten els no residents (persones físiques o jurídiques) reduir al mínim la quantitat d'impostos que haurien de pagar allà on duen a terme la seva activitat econòmica. Normalment, compleixen diversos dels criteris següents (que s'han d'aplicar de forma conjunta): (i) Concedeixen avantatges fiscals només a persones físiques o jurídiques no residents, sense exigir que es desenvolupi una activitat econòmica substancial al país o dependència en qüestió; (ii) Ofereixen un nivell d'imposició efectiva considerablement inferior, com ara la nul·la tributació de persones físiques o jurídiques; (iii) han adoptat lleis o pràctiques administratives que impedeixen l'intercanvi automàtic d'informació amb fins fiscals amb altres governs; o (iv) han adoptat disposicions legislatives, jurídiques o administratives que permeten la no divulgació de l'estructura societària de les entitats jurídiques (com fideïcomisos, organitzacions sense ànim de lucre, fundacions, etc.) o qui és el titular de la propietat d'actius o drets.
- 105 Weyzig, F., (2015), "Un sistema encara trencat: els governs han de fer més per recompondre el sistema fiscal internacional", <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/still-broken-governments-must-do-more-to-fix-the-international-corporate-tax-sy-58187>
- 106 Ibid.
- 107 Metodologia: Oxfam ha analitzat la informació publicada per les 110 principals empreses incloses en la llista de Forbes 2000 i en el de socis estratègics del Fòrum Econòmic Mundial per determinar si estan presents en paradisos fiscals. Per dur a terme aquesta anàlisi, Oxfam va comprovar si aquestes empreses estan presents en paradisos fiscals, i més concretament a les jurisdiccions més utilitzades per eludir l'impost de societats: les Bermudes, les Illes Caiman, les Illes Verges Britàniques, Luxemburg, Suïssa, Irlanda, els Països Baixos, Singapur, Jersey i Panamà, per exemple (veure <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/still-broken-governments-must-do-more-to-fix-the-international-corporate-tax-sy-581878>). Cal assenyalar que probablement aquesta estimació està considerablement per sota de la xifra real, atès que no hi ha l'obligació de publicar informació exhaustiva sobre les pràctiques fiscals de les empreses. Fins que les empreses multinacionals no tinguin l'obligació de donar informació, com una llista completa de les seves filials, la seva activitat empresarial i el que tributen en cadascuna de les jurisdiccions en què operen, és impossible registrar exhaustivament la seva activitat en els paradisos fiscals o determinar si la seva presència en aquests es justifica per una altra raó que no sigui l'evasió i elusió fiscal.
- 108 Dades de la base de dades de CPIS de l'FMI, <http://data.imf.org/?sk=B981B4E3-4E58-467E-9B90-9DE0C3367363>
- 109 UNCTAD (2015), Informe sobre les inversions al món 2015, http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/wir2015_en.pdf
- 110 M. Cohn (2013) "Tax Avoidance Seen es a Human Rights Violation", *Accounting Today*, <http://www.accountingtoday.com/news/Tax-Avoidance-Human-Rights-Violation-68312-1.html>
- 111 OECD (1998) "Competència fiscal perjudicial: una qüestió global emergent". Nota: actualment, cap jurisdicció compleix amb els estrictes criteris amb què l'OCDE defineix els paradisos fiscals. <http://www.oecd.org/countries/monaco/listofunco-operativetaxhavens.htm>
- 112 OCDE "Erosió de les bases imposables i transferència de beneficis". Consultat a l'octubre de 2015. <http://www.oecd.org/ctp/beps.htm>
- 113 R. Murphey (2015) "Overall Evaluation of the G-20 / OECD base erosion and profit shifting (BEPS) project" <http://www.taxresearch.org.uk/Blog/2015/10/07/overall-evaluation-of-the-g20oecd-base-erosion-and-profit-shifting-beps-project/>
- 114 M. Lya Ramos (2012) "Angola s Oil Industry Operations", Open Society Initiative for Southern Africa (OSISA), http://www.osisa.org/sites/default/files/angola_oil_english_final_less_photos.pdf
- 115 A. Krozer (2015) "For Richer or Poorer: The capture of growth and politics in Emerging Economies". <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/for-richer-or-poorer-the-capture-of-growth-and-politics-in-emerging-economies-578757>
- 116 Ibid.
- 117 2013. Subterranean Struggles: New Dynamics of Mining, Oil and Gas in Latin America A. Bebbington i J. Bury (eds.) Austin: University of Texas Press.
- 118 Bast, E., Doukas, A., Pickard, S., van der Burg, L., Whitley, S., (2015) "Empty Promises: G20 subsidies to oil, gas and coal production" <http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/9958.pdf>
- 119 Oxfam America, (2015) "Show Us The Money!". http://www.oxfamamerica.org/static/media/files/Media_brief_1504_anniversary.pdf. Aquesta xifra inclou la despesa tant de l'Institut Americà del Petrolí (API) com el de 10 de les 631 grans empreses petroleres que formen part de l'organització.
- 120 Greenpeace, "Koch Industries: Secretly Funding the Climate Denial Machine".

- <http://www.greenpeace.org/usa/global-warming/climate-deniers/koch-industries/>
- 121 B. McKibben (2015) "Exxon s Climate Lie: 'No Corporation Has Ever Done Anything This Big or Bad", The Guardian. <http://www.theguardian.com/environment/2015/oct/14/exxons-climate-lie-change-global-warming>
- 122 Natural Resource Governance Institute, "Nigèria"
<http://www.resourcegovernance.org/countries/africa/nigeria/overview>
- 123 Shell (2015) "Cartera de Shell a Nigèria". <http://s08.static-shell.com/content/dam/shell-new/local/country/nga/downloads/pdf/portfolio.pdf>
- 124 Forbes, "Llista dels milmilionaris del món". http://www.forbes.com/billionaires/list/#version:static_country:Nigeria
- 125 O. Akukwe (2012) "30 Facts about Ownership of Nigèria s Richest Oil Blocks in the Midst of National Poverty", Àfrica Reporters, <http://www.africareporters.com/index.php/sports/item/906-by-obinna-akukwe-30-facts-about-ownership-of-nigeria-s-richest-oil-blocks-in-the-midst-of-national-poverty>
- 126 Les dades més recents del Banc Mundial (2009) revelen que el 53,5% de la població nigeriana, la qual cosa equival a 83 milions de persones, viuen per sota del llindar d'1,90 dòlars al dia. Povcalnet, dades de 2009, PPA 2011. <http://povertydata.worldbank.org/poverty/country/NGA>
- 127 Amnistia Internacional Regne Unit (2015) "Shell Profits Will not Count the True Cost of Niger Delta Oil Spills". <http://www.amnesty.org.uk/press-releases/shell-profits-wont-count-true-cost-niger-delta-oil-spills>
- 128 Premium Times (2015) "Nigèria s State-Owned Oil Company, NNPC, Opens Its Accounts to Public". <http://www.premiumtimesng.com/news/headlines/191366-transparency-nnpc-begins-monthly-publication-of-financial-operational-reports.html>
- 129 E. Whitehead (2013) "Nigèria Petroleum bill still Causing consternation", blog del FT, <http://blogs.ft.com/beyond-brics/2013/11/21/nigeria-petroleum-bill-still-causing-consternation/>
- 130 petroleumindustrybill.com (2105) "Oil and Gas Industry Reforms to Commence Prior to Passage of the PIB". <http://www.petroleumindustrybill.com/>
- 131 A. Klasa (2015) "Nigèria oil bill back to the drawing board" <http://www.ft.com/intl/cms/s/3/85f5b0c2-2618-11e5-9c4e-a775d2b173ca.html - axzz3iDAvabh>
- 132 Íbid.
- 133 R. Greenwood i D. Sharfstein (2013) "The growth of finance". Journal of Economic Perspectives, http://www.people.hbs.edu/dscharfstein/Growth_of_Finance_JEP.pdf
- 134 Dades de l'FMI, l'OCDE i el Banc Mundial resumits en S. Ross, "What Percentage of the Global Economy Is Comprised of the Financial Services Sector?", Investopedia <http://www.investopedia.com/ask/answers/030515/what-percentage-global-economy-comprised-financial-services-sector.asp>
- 135 Dades de Forbes i la UNCTAD. Càlculs realitzats per Uwe Gnieting, Oxfam America.
- 136 Banc Mundial (2014) "La inclusió financera al món", base de dades Global Findex 2014. <http://www.worldbank.org/en/programs/globalfindex>
- 137 D. Hardoon (2015) "Riquesa: tenir-ho tot i voler més", op. cit.
- 138 T. Philippon i A. Reshef (2012), "Wages and Human Capital in the US Finance Industry: 1909-2006" Quarterly Journal of Economics, <http://qje.oxfordjournals.org/content/127/4/1551.short>
- 139 M. Sherman (2009) "A Short History of Financial Deregulation in the United States" <http://www.cepr.net/documents/publications/dereg-timeline-2009-07.pdf>
- 140 R. Sahay et al. (2015) "Rethinking Financial Deepening Stability and Growth in Emerging Markets", FMI
- 141 M. Klein (2015) "Crush the financial sector end the great Stagnation", blog del FT, <http://ftalphaville.ft.com/2015/02/16/2119138/crush-the-financial-sector-end-the-great-stagnation/>
- 142 J. Bianco (2011) "Financial Profits". <http://www.ritholtz.com/blog/2011/03/financial-profits/>
- 143 Philippon, T., i Reshef, A., (2008) op. cit.
- 144 Bebchuck, L., Cohen, A., i Spamann, H., (2009) "The Wages of Failure: Executive Compensation at Bear Stearns and Lehman 2000-2008"
- 145 Sherman, M., (2009) op. cit.
- 146 OCDE (2015) "How to restore a healthy financial sector that supports long-lasting, inclusivament growth?". <http://www.oecd.org/eco/How-to-restore-a-healthy-financial-sector-that-supports-long-lasting-inclusive-growth.pdf>
- 147 O. Denk i A. Cazenave-Lacroutz (2015) "Household Finance and Income Inequality in the Euro Area", document de treball del Departament d'Assumptes Econòmics de l'OCDE <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/5js04v5wh9zs.pdf?expires=1439570720&id=id&accname=guest&checksum=7F0E011697139B9E1513E0368BF09A45>
- 148 F.S. Mishkin (2010) "Over the Cliff: From the Subprime to the Global Financial Crisis", NBER Working Paper. <http://www.nber.org/papers/w16609.pdf>
- 149 Cavero T., i Poinasamy, K., (2013) "El parany de l'austeritat. El veritable cost de la desigualtat a Europa ", Oxfam. https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/bp174-cautionary-tale-austerity-inequality-europe-120913-en_1.pdf
- 150 Saez, E., (2013), "Striking it richer: The evolution of top incomes in the United States" <http://eml.berkeley.edu/~saez/saez-UStopincomes-2012.pdf>

- 151 N. Shaxson i J. Christensen (2013) "The Finance Curse: How oversized financial centres attack democracy and Corrupt economies", Tax Justice Network http://www.taxjustice.net/cms/upload/pdf/Finance_Curse_Final.pdf
- 152 Global Witness (2015) "Banks and Dirty Money: How the financial system Enables state looting at a devastating human cost". https://www.globalwitness.org/reports/banks-and-dirty-money/?gclid=CjwKEAiA9uaxBRDYr4_hrtC3tW8SJAD6UU8GoNsO8HJFDzWveasQgZvNVuuZoqD4A5Og2NfDeT5HLBoCTqLw_wcB
- 153 J.S. Henry (2010) "Tax Offshore Wealth Sitting in First World Banks", Forbes <http://www.forbes.com/forbes/2010/0719/opinions-taxation-tax-havens-banking-on-my-mind.html>
- 154 OpenSecrets.org, 'Issue Lookup', Center for Responsive Politics <http://www.opensecrets.org/lobby/lookup.php?type=i&q=Foreign+Account+Tax+Compliance+Act>
- 155 Bank for International Settlements (2015) "Why Does Financial Sector Growth Crowd Out Real Growth?", Documents de treball del BIS (BIS Working Papers), Núm 490. <http://www.bis.org/publ/work490.pdf>
- 156 R. Sahay et al. (2015) "Rethinking Financial Deepening: Stability and Growth in Emerging Markets", op. cit.
- 157 KPMG (2015) "Financial Services in Africa". https://www.kpmg.com/Africa/en/IssuesAndInsights/Articles-Publications/Documents/KPMG_Financial_Services_in_Africa.pdf
- 158 Banc Mundial (2014) "Expanding Women's Access to Financial Services" <http://www.worldbank.org/en/results/2013/04/01/banking-on-women-extending-womens-access-to-financial-services>
- 159 Open Secrets. org, "Ranked Sectors". <https://www.opensecrets.org/lobby/top.php?showYear=2014&indexType=c>
- 160 The Bureau of Investigative Journalism (2012) "Finance Lobby: Big banks and thinktanks" <https://www.thebureauinvestigates.com/2012/07/12/big-banks-and-thinktanks/>
- 161 Transparify (2014) "Corporate Interests and Think Tanks - An Overview of Current Debats" http://static1.squarespace.com/static/52e1f399e4b06a94c0cdaa41/t/534bda65e4b036f444b56ecb/1397480037210/Corporate+Interests+and+Think+Tanks+-+An+Overview+of+Current+Debates+_Transparify+2014_.pdf
- 162 Biais, B., Rochet, J., i Wooley, P., (2010) "Innovations, rents and risk", document de treball del Paul Woolley Centre, Sèrie Núm 13, document de debat Núm 659. <http://www.lse.ac.uk/FMG/researchProgrammes/paulWoolleyCentre/workingPapers/dp659PWC13.pdf>
- 163 A. Tenbrunsel i J. Thomas (2015) "The street the bull and the crisi".
- 164 Ethical Performance (2015) "Business Ethics No Longer Just Compliance Issue, says CIM." <http://ethicalperformance.com/article/9148>
- 165 J.E. Stiglitz (2012) "Market failures in the financial system". New Vision <http://www.newvision.co.ug/news/633096-market-failures-in-the-financial-system.html>
- 166 D. Scutt (2015) "La Xina Has Already Created 7 Million Jobs This Year", Business Insider. <http://uk.businessinsider.com/china-has-already-created-7-million-jobs-this-year-2015-7?r=US&IR=T>
- 167 Wilshaw, R., (2013), "Steps Towards a living wage In Global Supply Chains", Oxfam https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/ib-steps-towards-living-wage-global-supply-chains-101214-en.pdf
- 168 Sahan, E., (2014), "Why companies fail to pay a living wage (at least in their supply chain)". Bloc d'Oxfam. <http://policy-practice.oxfam.org.uk/blog/2015/01/why-companies-fail-to-pay-a-living-wage>
- 169 Mah-Hui Lim, (2014), "Globalisation, Export led growth and inequality: The East Asian Story 'South Centre'". http://www.southcentre.int/wp-content/uploads/2014/11/RP57_Globalisation-Export-led-Growth-and-Inequality-rev_EN.pdf
- 170 Worker Rights Consortium (2013) "Global Wage Trends for Apparel Workers, 2001-2011". <https://www.americanprogress.org/issues/labor/report/2013/07/11/69255/global-wage-trends-for-apparel-workers-2001-2011/>
- 171 M. Christian, B. Evers i S.Barrientos, (2013) "Women in value chains, making a difference" Informe de Capturing the Gains Summit. http://www.capturingthegains.org/pdf/ctg_briefing_note_6.3.pdf
- 172 M. Anner, J. Bair i J. Blasi (2012) "Buyer Power, Pricing Practices, and Labor Outcomes in Global Supply Chains", document de treball de l'IBS, University of Colorado at Boulder. <http://www.colorado.edu/ibs/pubs/pec/inst2012-0011.pdf>
- 173 S. Hester (2013) "Analyzing the Value Chain for Apparel Designed in the United States and Manufactured Overseas". Informe encarregat pel TPP Apparel Caucus. Seattle, Washington: Moongate Associates.
- 174 Quadre copiat de Mah-Hui Lim, (2014), op. cit. La productivitat de la mà d'obra i els salaris indexats des de 1995. Entre 1995 i 2007, la productivitat es va incrementar en un 19%, mentre que els salaris ho van fer en un 11%.
- 175 J. Keane i D.W. et Velde (2008) "The Role of Clothing and Textile Industries in Growth and Development Strategies", ODI. <http://www.odi.org/sites/odi.org.uk/files/odi-assets/publications-opinion-files/3361.pdf>
- 176 Sikhdar, MH, Sarkar, SK, Sadeka, S., (2014) "Soci-Economic Conditions of the Female Garment Workers in the Capital City of Bangladesh" http://www.ijhssnet.com/journals/Vol_4_No_3_February_2014/17.pdf
- 177 A. Barkat, S.N. Ahmed, A.K.M. Maksud i M.A. Ali (2003) "The Cost for Women Workers of Precarious Employment in Bangladesh", Centre d'Investigació sobre Desenvolupament Humà (Human Development Research Centre), Dacca: Oxfam GB.
- 178 Aquesta va ser la xifra oficial de víctimes mortals.

- <http://www.npr.org/sections/money/2013/12/26/257364509/year-in-numbers-the-tragic-number-that-got-us-all-talking-about-our-clothing>
- 179 Fair Factories Clearinghouse, "Accord on Fire and Building Safety in Bangladesh".
<http://accord.fairfactories.org/ffcweb/Web/ManageSuppliers/InspectionReportsEnglish.aspx/>
- 180 R. Wilshaw, S. Hamilton, J. Theroux-Séguin i D. Gardener (2015) "In Work But Trapped in Poverty", op. cit.
- 181 Merk, J., (2014), "Living wage in Asia", Clean Clothes Campaign
<http://www.cleanclothes.org/resources/publications/asia-wage-report/view>
- 182 C. Arthur (2013) "UK Joins US in Lobbying Brussels Over Data Protection Rules", The Guardian
<http://www.theguardian.com/technology/2013/mar/07/uk-us-eu-data-protection-rules>
- 183 Scientific American (2009) "Do Seed Companies Control GM Crop Research?".
<http://www.scientificamerican.com/article/do-seed-companies-control-gm-crop-research/>
- 184 D.H. Jernigan (2010) "The Extent of Global Alcohol Marketing and Its Impact on Youth", Sage Publications.
<http://cdx.sagepub.com/content/37/1/57.abstract>
- 185 OpenSecrets.org (2014) "Anheuser-Busch InBev"
<https://www.opensecrets.org/lobby/clientissues.php?id=D000042510&year=2014>
- 186 Burley, H., (2012), "AbInbev a key voice in the EU alcohol debat", Amics de la Terra Europa
http://www.foeeurope.org/sites/default/files/alcohol_lobby_briefing_dec2012.pdf
- 187 BBC News (2012) "Brazil World Cup Beer Law Signed by President Rousseff".
<http://www.bbc.co.uk/news/world-latin-america-18348012>
- 188 D. Bartz (2015) "U.S. Probes Allegations AB InBev Seeking to Curb Craft Beer Distribution ", Reuters.
<http://www.reuters.com/article/2015/10/12/us-abinbev-doj-antitrust-exclusive-idUSKCN0S623R20151012>
- 189 Forbes 400, "149: Alejandro Sant Diumenge". <http://www.forbes.com/profile/alejandro-santo-domingo/>
- 190 OMPI (2014) "Al 2013 van augmentar les sol·licituds de títols de propietat intel·lectual presentades al món: l'augment de les sol·licituds de patent es deu a la Xina", http://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2014/article_0018.html
- 191 OMPI (2014) "Dades i xifres de l'OMPI sobre propietat intel·lectual".
http://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_943_2014.pdf
- 192 L. Chen (2014) "2015 Global 2000: The World 's Largest Drug and Biotech Companies", Forbes.
<http://www.forbes.com/sites/liyanchen/2015/06/04/2015-global-2000-the-worlds-largest-drug-and-biotech-companies/>
- 193 D. Hardoon (2015) "Riquesa: tenir-ho tot i voler més", op. cit
- 194 Activis va canviar el seu nom a Allergan al juny de 2015 després d'una sèrie d'adquisicions (com la d'Alergan, productora del botox, per 70.000 milions de dòlars). No obstant això, als Estats Units i Canadà encara se la coneix com Actavis.
- 195 S. Cornwell i D. Bartz (2015) "After Big Spending and Hard Lobbying, Pfizer Eyes New Tax Home", Reuters.
<http://www.reuters.com/article/2015/11/06/us-allergan-m-a-pfizer-lobbying-idUSKCN0SVOI220151106#CUIDZTso9B1bS19j.97>
- 196 Íbid.
- 197 Mazuccato, M, (2011), The Entrepreneurial State: Debunking Public vs. Private Sector Myths, Anthem Press
- 198 Global Data. R. Anderson (2014) "Pharmaceutical Industry Gets High on Fat Profits", BBC News.
<http://www.bbc.co.uk/news/business-28212223?>
- 199 OpenSecret.org (2014) "Pharmaceuticals / Health Products".
<https://www.opensecrets.org/lobby/indusclient.php?id=H04&year=2014>
- 200 Commons Network (2014) "The Transatlantic Trade and Investment Partnership -TTIP: A Civil Society Response to the Big Pharma Wish List". http://commonsnetwork.eu/wp-content/uploads/2014/03/A-Civil-Society-Response-to-the-Big-pharma-wish-list_Nov2014.pdf
- 201 Programme on Information Justice and Intellectual Property, (2009), "Timeline for US-Thailand Compulsory licence disputi", Washington College of Law. <http://infojustice.org/wp-content/uploads/2012/11/pijip-thailand-timeline.pdf>
- 202 Íbid
- 203 Somers, B., (2007), "Regulators warn Thailand over drug pricing policy"
<http://www.law360.com/articles/32129/regulators-warn-thailand-over-drug-pricing-policy>
- 204 Public Citizen (2013), "U.S. Pharmaceutical Corporation Uses NAFTA Foreign Investor Privileges Regime to Attack Canada 's Patent Policy, Demand \$ 100 Million for Invalidation of a Patent"
<http://www.citizen.org/documents/Eli%20Lilly%20Briefing%20Paper%20Mar%202013%20FINAL.pdf>
- 205 S. Cornwell i D. Bartz (2015) "After Big Spending and Hard Lobbying, Pfizer Eyes New Tax Home", op. cit.
- 206 A. Sloan (2015) "Pfizer Gobbles Up Tax Advantages in a Turkey of a Transaction", Washington Post.
https://www.washingtonpost.com/business/economy/pfizer-gobbles-up-tax-advantages-in-a-turkey-of-a-transaction/2015/11/23/675bb054-9200-11e5-b5e4-279b4501e8a6_story.html
- 207 Salvi S, Agarwal A. (2012) "L'Índia needs a national COPD prevention and Control program", J Assoc Physicians Índia 2012; 60 Suppl: 5-7
- 208 Kazmin, A, (2014) "L'Índia Assumes frontline position over intellectual property rights", Financial Times

- <http://www.ft.com/cms/s/0/2cc8d306-6f3b-11e4-8d86-00144feabdc0.html#axzz3u1S64Y3E>
- 209 A. Ward (2014), "Bayer loses bid to block cheap versió of cancer drug in Índia"
<http://www.ft.com/cms/s/0/36a2d942-8202-11e4-a9bb-00144feabdc0.html#axzz3LamAkOrY>
- 210 E. Seery i A. Caistor Arendar (2014) "Iguals: Acabem amb la desigualtat extrema".
https://www.oxfam.org/sites/www.oxfam.org/files/file_attachments/cr-even-it-up-extreme-inequality-291014-en.pdf
- 211 FTSE 350 és l'índex borsari de la borsa de Londres que compta amb les 350 majors empreses britàniques per la seva capitalització borsària <http://www.londonstockexchange.com/exchange/prices-and-markets/stocks/indices/summary/summary-indices-constituents.html?index=NMX>
- 212 High Pay Centre (2015) "No Routine Riches: Reforms to Performance-Related Pay"
<http://highpaycentre.org/pubs/no-routine-riches-reforms-to-performance-related-pay>
- 213 McKinsey (2014) "Global Wealth Management survey 2014: An attractive sector in transition"
[Global_Wealth_Management_Survey_2014.pdf](http://www.mckinsey.com/~/media/McKinsey/Global_Wealth_Management_Survey_2014.pdf)
- 214 G. Zucman (2014) "Taxing Across Borders: Tracking Personal Wealth and Corporate Profits", Journal of Economic Perspectives. <http://gabriel-zucman.eu/files/Zucman2014JEP.pdf>
- 215 Si s'invertís un total de 8.700 milions de dòlars anuals en salut maternoinfantil a 46 països africans es podria salvar la vida de quatre milions de nens l'any. Organització Mundial de la Salut (2014) Aliança per a la salut de la mare, del nadó i del nen (Partnership for Maternal, Newborn & Child Health) i la Universitat de Washington (University of Washington). "Investment Framework for Women 's and Children' s Health in Africa". Ginebra, Suïssa, 2014. http://www.who.int/pmnch/media/news/2014/aif_report.pdf?ua=1
- 216 S'estima que serien necessaris 5.200 milions de dòlars anuals per pagar els salaris de més professors a l'Àfrica subsahariana, per garantir que tots els nens i nenes puguin anar a l'escola. UNESCO (2014), "Es busca: Docents capacitats perquè tots els nens puguin exercir el seu dret a l'ensenyament primari".
<http://unesdoc.unesco.org/images/0022/002299/229913E.pdf>
- 217 McKinsey (2014) op. cit.
- 218 T. Price (2014) "CEO Performance Pay is Bad for Everyone except CEO", Institut Roosevelt.
<http://www.rooseveltinstitute.org/new-roosevelt/ceo-performance-pay-bad-everyone-except-ceos>
- 219 A. Ellul et al. (2014) "Labor unemployment risk and CEO incentivi Compensation",
http://www.cicfconf.org/sites/default/files/paper_409.pdf
- 220 M. Lawrence i C. McNeill ((2014) "Fair Shares: Shifting the balanç of power in the workplace to boost productivity and pay". Institut d'Investigació i Anàlisi de Polítiques Públiques, IPPR. http://www.ippr.org/files/publications/pdf/Fair-shares_May2014.pdf?noredirect=1
- 221 Walsh, M., (2013), "Women 's Collective Action in the Vegetable Sector in Tanzània", estudi de cas d'Oxfam,
<http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/womens-collective-action-in-the-vegetable-sector-in-tanzania-275774>
- 222 Sahan, E., Fischer Mackay, J., (2011), "Empoderar les persones pobres a través dels mercats. Perspectives del programa sobre l'ús dels mercats per donar poder a les dones i als homes que viuen en la pobresa ", document de debat d'Oxfam, <http://policy-practice.oxfam.org.uk/publications/making-markets-empower-the-poor-programme-perspectives-on-using-markets-to-empo-188950>
- 223 Schincariol McMurtry, L., McMurtry, JJ. (2015) "Advancing gender equality the cooperative way", OIT i l'Aliança Cooperativa Internacional, http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/--emp_ent/---coop/documents/publication/wcms_379095.pdf.

© Oxfam International gener de 2016

Aquest document ha estat escrit per Deborah Hardoon, Sophia Ayele i Ricardo Fuentes-Neva. El resum executiu ha estat escrit per Max Lawson. Oxfam agraeix la col·laboració de Branko Milanovic per proporcionar les dades de 2011 del LM-WPID i de Branko Milanovic i Maro Lilla pels seus valuosos comentaris sobre la metodologia sobre la distribució global de l'ingrés. El nostre agraïment també a Tony Shorrocks per proporcionar les dades primàries del 2014 Global Wealth Databook i per les seves valuoses aportacions sobre la metodologia de l'informe de Credit Suisse sobre la riquesa mundial. Els autors donen les gràcies a Anna Coryndon pel seu excel·lent assessorament editorial i a Ana Arendar, Jaime Atienza i Katy Wright per la seva ajuda en la gestió del projecte. L'anàlisi en aquest informe ha comptat amb contribucions de la confederació Oxfam, incloent a Jon Slater, Francesca Rhodes, Rachel Wilshaw, Mohga Kamal Yanni, Uwe Gneiting, Alison Holder, Clara Godfrey i Susana Ruiz.

Forma part d'una sèrie de documents dirigits a contribuir al debat públic sobre polítiques humanitàries i de desenvolupament.

Per a més informació sobre els temes tractats en aquest document, si us plau poseu-vos en contacte amb advocacy@oxfaminternational.org

Aquesta publicació està subjecta a copyright, però el text pot ser utilitzat lliurement per a la incidència política i campanyes, així com en l'àmbit de l'educació i de la investigació, sempre que se n'indiqui la font de forma completa. El titular dels drets d'autor sol·licita que qualsevol ús de la seva obra li sigui comunicat amb l'objecte d'avaluar-ne l'impacte. La reproducció del text en altres circumstàncies, o el seu ús en altres publicacions, així com en traduccions o adaptacions, es pot fer després d'haver obtingut permís i pot requerir el pagament d'una taxa. Ha de posar-se en contacte amb policyandpractice@oxfam.org.uk.

L'informe ha estat traduït de l'anglès per Cristina Álvarez Álvarez i revisat per Teresa Caveró, Susana Ruiz i Alberto Sanz Martins i traduït al català per Rosa Ruiz i Francesc Mateu

La informació en aquesta publicació és correcta en el moment d'enviar a impremta.

Publicat per Oxfam GB per Oxfam Internacional amb ISBN 978-1-78077-997-3 el gener de 2016. Oxfam GB, Oxfam House, John Smith Drive, Cowley, Oxford, OX4 2JY, Regne Unit.

OXFAM

Oxfam és una confederació internacional de 17 organitzacions que treballen juntes en més de 90 països, com a part d'un moviment global a favor del canvi, per construir un futur lliure de la injustícia que suposa la pobresa

Oxfam Alemanya (www.oxfam.de)

Oxfam Amèrica (www.oxfamamerica.org)

Oxfam Austràlia (www.oxfam.org.au)

Oxfam-en-Bèlgica (www.oxfamsol.be)

Oxfam Canadà (www.oxfam.ca)

Oxfam França (www.oxfamfrance.org)

Oxfam GB (www.oxfam.org.uk)

Oxfam Hong Kong (www.oxfam.org.hk)

Oxfam Índia (www.oxfamindia.org)

Oxfam Intermón (www.intermonoxfam.org)

Oxfam Irlanda (www.oxfamireland.org)

Oxfam Itàlia (www.oxfamitalia.org)

Oxfam Japó (www.oxfam.jp)

Oxfam Mèxic (www.oxfamexico.org)

Oxfam Nova Zelanda (www.oxfam.org.nz) Oxfam Novib (Països Baixos) (www.oxfamnovib.nl)

Oxfam Quebec (www.oxfam.qc.ca)

